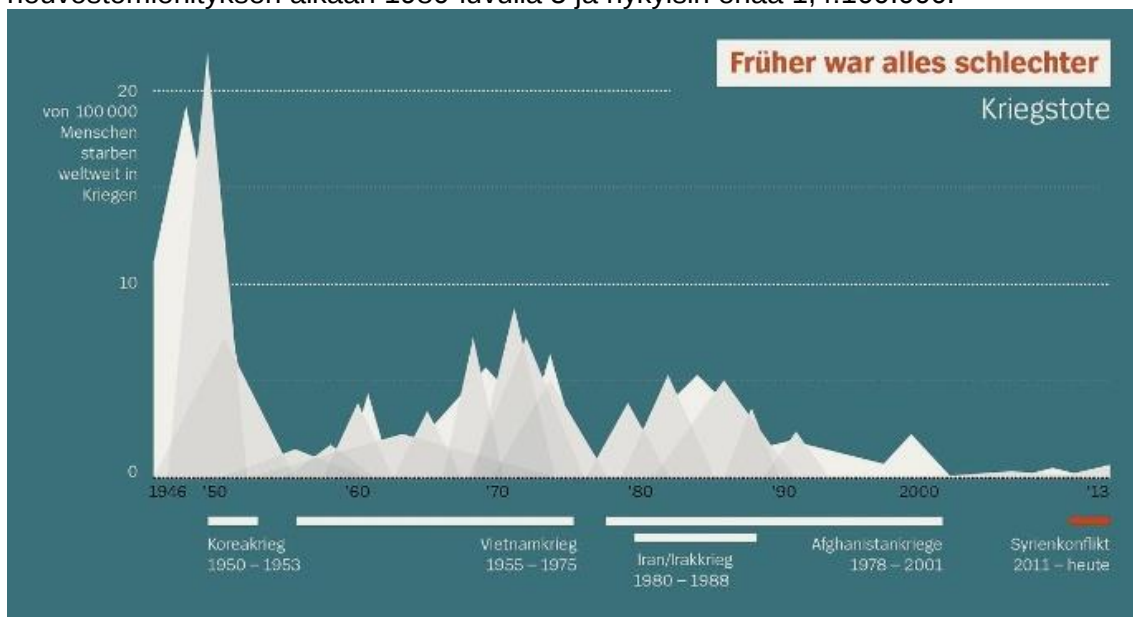

Afganistan 1395/2016 alussa

Tämä turvallisuuskatselu on päivitetty edellisestä, joka julkaistiin nimellä "Afganistan 2015 loppuun mennessä" (22.2.2016). Afganistanissakin käytetyn iranilais-islamilaisten ajanlaskun vuosi 1395 alkoi kevätpäiväntasauksesta 20.3.2016. Luku "Afganistanin konfliktiperäinen siviilikuolleisuus" on säilytetty ennallaan, jotta ennusteen toteutumista voi arvioida liitteiden 1-2 avulla. Luvun "Afganistanin konfliktin alueellinen jakautuma" taulukot ovat UNAMAn vuosiraportin julkaisemisen jälkeenkin yhä käyttökelpoisia, koska UNAMAn siviilikuolleisuusluku (3545) poikkesi edellisvuotisesta (3699) alle 5 % ja alaspäin, mahtuen virhemarginaaliin.

TAUSTAA TURVALLISUUSKATSAUKSIIN

Kanadalais-amerikkalainen psykologi Steven Pinker on laskenut, että toisen maailmansodan aikaan sotiin osallistuneissa maissa kuoli 300 ihmistä 100.000 asukasta kohti, Afganistanin neuvostomiehityksen aikaan 1980-luvulla 5 ja nykyisin enää 1,4:100.000.¹

Sodat tappavat nykyisin huomattavasti vähemmän ihmisiä kuin aiemmin tai kuin tavanomainen henkirikollisuus useimmissa maissa.² Taistelujen intensiteetin lieventyminen, yksittäisten terrori-iskujen uhrilukujen kasvu ja ihmisen osuus luonnonmullistusten tai kulkutautien aiheuttamisessa ovat vaikeuttaneet aseellisten konfliktien erittelyä, määrittelyä, mittausta ja vertailua. Aseellisten iskujen tai vastaavien välikohtausten ("security incidents") ja kuolleiden tai haavoittuneiden siviiliuhrien ("civilian casualties") määrien oletetaan korreloivan konfliktin intensiteetin kanssa,

¹ Der Spiegel 49/28.11.2015 s. 123 (<http://www.spiegel.de/spiegel/print/d-140036964.html>); alla oleva kuva: Der Spiegel 1/2.1.2016 s. 50 (https://magazin.spiegel.de/digital/?utm_source=spon&utm_campaign=inhaltsverzeichnis#SP/2016/1/140750240); vrt. aiheesta syvällisemmin Maahanmuuttoviraston aiemmat turvallisuuskatsaukset nimillä "Vertailevaa konfliktitutkimusta" (27.10.–6.11.2015) ja "Security – A Mystery?" (21.4.2001).

² Wikipedia-sivusto (https://en.wikipedia.org/wiki/List_of_countries_by_intentional_homicide_rate) listaa maailman väkivaltaisimmaksi maaksi Hondurasin, jossa vuonna 2013 henkirikoksen uhreja oli 83:100.000 asukasta. Itsenäisistä valtioista 27 väkivaltaisinta ovat latinalaisesta Amerikasta tai Afrikasta: Kolumbiassa (31:100.000) ja Nigeriassa (20) on paikoitellen sisällissotaa muistuttavaa terrorismia, Meksikossa (19) käydään "huumesotaa". Afganistanin henkirikoskuolleisuus vuodelta 2012 (6,5) perustuu 1948 tapaukseen, mihin eivät sisälly UNAMAn tuolloin kirjaamat 2754 konfliktiperäistä siviilikuolonuhria (UNAMA = United Nations Assistance Mission in Afghanistan Protection of Civilians in Armed Conflict Annual Report 2012, http://unama.unmissions.org/sites/default/files/2012_annual_report_eng_0.pdf).

mutta siviiliväestön henkeen, terveyteen, vapauteen tai omaisuuteen kohdistuvasta turvattomuudesta olisi kuitenkin vähennettävä kapinallisten taisteleviin osapuoliin, rikollisiin, viranomaisiin, erityisiin riskiryhmiin tai ulkomaalaisiin kohdistamat toimenpiteet kuten poliittisten johtajien murhayritykset tai varakkaan väestön perheenjäsenten sieppaukset. Ainoastaan siviilikuoletisuus (sikäli kuin kyetään rajaamaan siviilit konfliktin osapuolista) on selkeästi määriteltävissä – kuolema ei ole tulkinnasta riippuvainen eikä toistuva olotila, eikä kuolleen määrä siten riipu laskutavasta. Tilastoinnissa on havaittavissa tyypillistä inflaatiota, välikohtausten/iskujen tai niissä haavoittuneiden määrät lisääntyvät automaattisesti uutisoinnin tarkentuessa.³ Se on suurempi ongelma kuin siviilikuoletisuuden tai alueellisen väkiluvun arviointi väestönkasvun (Afganistanissa noin 2,5 % vuodessa) ja muuttoliikkeiden ristipaineissa. Joka tapauksessa virhemarginaalit ovat väljät, mutta ilman mitään vertailukelpoisia tilastoja turvallisuustilanteiden vertailu eri maiden tai alueiden välillä tai eri aikoina olisi silkkää arvailua.

Irakissa UNAMI tilastoi kuukausittain ja lääneittäin siviilikuoletten määrät. Vuonna 2015 kuoli 7515 siviiliä. Pelkästään joulukuussa 2015 Bagdadin läänissä kuoli 261, Anbarin läänissä ainakin 124 (kahden viimeisen päivän tiedot puuttuvat), Nineven läänissä 68 ja muualla Irakissa 53 siviiliä.⁴ Koko Irakin väkilukuun suhteutettuna vuotuinen siviilikuoletisuus 100.000 asukasta kohti oli 23. Kunkin läänin asukaslukuun suhteutettuna vuotuinen siviilikuoletisuus vastasi Anbarissa vuositasa 83, Bagdadissa 53 ja Ninevessä 23. Seitsemän miljoonan asukkaan Bagdadin läänissä kuoli 3727 siviiliä eli hiukan enemmän kuin koko Afganistanissa samana vuonna.

Somaliassa laskettiin vuoden 2015 loppupuoliskolla vain 836 kuollutta.⁵ Amnesty Internationalin vuosiraportin mukaan kuolleita ja haavoittuneita ”by armed conflict and generalized violence” oli vain runsaat 500.⁶ Somalian väkiluku on arviolta vain kolmannes Afganistanin tai Irakin väkiluvusta, joten näiden kolmen kroonisesti turvapaikanhakijoita tuottavan maan vertailu on kohtuutonta, ellei tuoda esiin huomattavia eroja kunkin maan nykyisen väkivaltaisuuksien intensiteetissä.

Syyrian sodassa on kuollut kuuden vuoden kuluessa vähintään 82.000 ja toisen arvion mukaan 113.000 siviiliä, viime vuonna vähintään 13.249 siviiliä.⁷ Syyria oli jo ennen sotaa ja joukkopakolaisuutta Irakia ja Afganistania pienempi maa, joten sen siviilikuoletisuus ylittää selvästi niiden enimmäistason.

Saksalainen Regensburgin hallinto-oikeus on tuomiossaan 13.5.2014 arvioinut Afganistanin hazardaväestön tarvetta kansainväliseen suojeluun tukeutuen UNAMAN uhrilukuihin ja summittaisiin oletuksiin hazardoiden osuudesta. Tuomion mukaan 0,07 %:n todennäköisyys kuolla tai haavoittua konfliktiperäisen väkivallan uhrina ei ole rinnastettavissa kansallisuuteen tai uskontokuntaan kohdistuvaan vainoon.⁸ Rajana olisi tällöin (vähintään) 72 uhria 100.000 asukasta kohti. Toisen saksalaistiedon mukaan kansainvälisen suojelun rajaksi olisi määriteltä

³ Esimerkiksi aiemmin yleisesti tietolähteenä käytetyn ANSON tilastojen välikohtausten ja siviilikuoletonuhrien suhde oli vuonna 2008 vasta 5244:1755=3,0, mutta kaksi vuotta myöhemmin jo 12.244:2428=5,0. ANSO on sittemmin salannut raporttinsa ja sulkenut sivustonsa, joihin löytyy nykyisin välillisiä viitteitä ja satunnaisesti eri sivustoilla säilyneitä näytteitä. Kuolleen ja haavoittuneiden suhde siviiliuhreissa on ollut hiljattain 2730:5884 (UNAMA), 2899:4754 (AIHRC) ja 643:1453 (ToloNews); kuolonuhrien osuus on tällöin ollut 31–38 %.

⁴ UNAMI: UN Casualty Figures for the Month of December 2015 (1.1.2016, http://www.uniraq.org/index.php?option=com_k2&view=item&id=5064:un-casualty-figures-for-the-month-of-december-2015&Itemid=633&tmpl=component&print=1&lang=en); toisen taulukon mukaan Irakissa kuoli alustavan tiedon mukaan 17.080 siviiliä (Iraq Body Count: <https://www.iraqbodycount.org/database/>).

⁵ Ahmed Mohamed Adan: Crime Watch (GoobjoogNews 12.1.2016, <http://goobjoog.com/english/?p=23806>)

⁶ Amnesty International: Somalia 2015/2016 (23.2.2016, <https://www.amnesty.org/en/countries/africa/somalia/report-somalia/>); vrt. Afganistanista vastaava vuosiraportti: <https://www.amnesty.org/en/countries/asia-and-the-pacific/afghanistan/report-afghanistan/>

⁷ Wikipedia-sivusto https://en.wikipedia.org/wiki/Casualties_of_the_Syrian_Civil_War lähteineen (SOHR ja Syrian Martyrs).

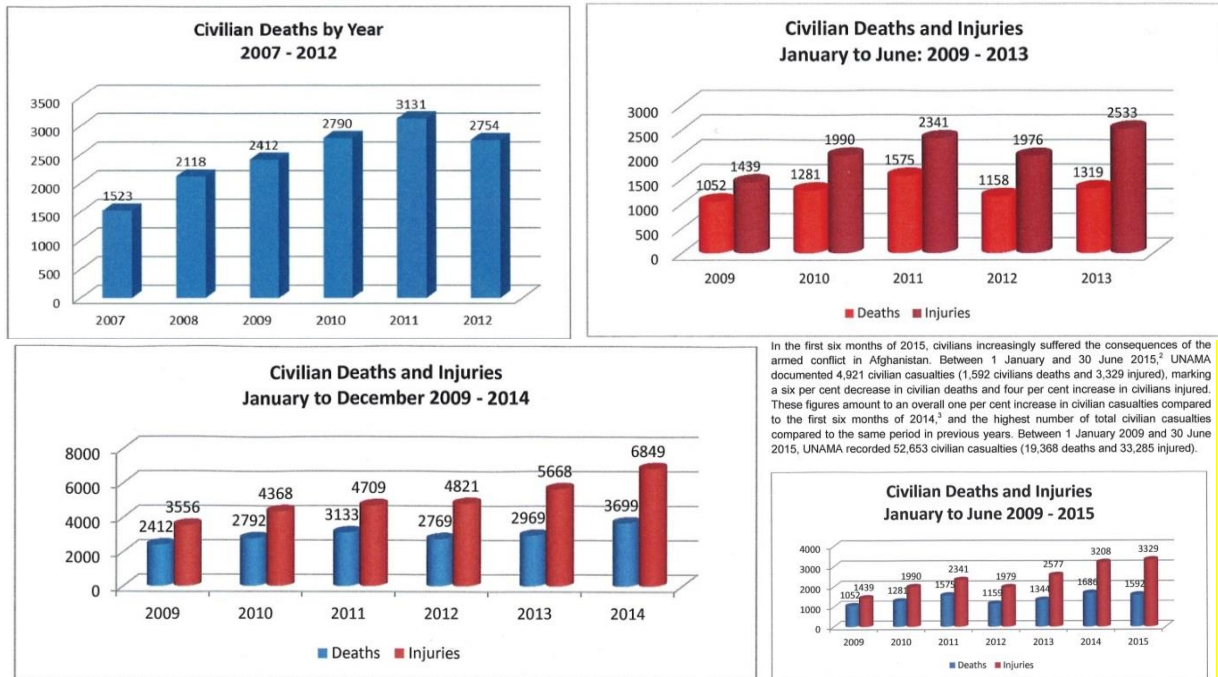
⁸ VG Regensburg RN 8 K 13.30298 (https://www.google.fi/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&ved=0ahUKewIL8e-I7urLahXI8ywKHT6wAjQQFggaMAA&url=http%3A%2F%2Fwww.vgh.bayern.de%2Fmedia%2Fvqregensburg%2Fpresse%2F13a30298u.pdf&usq=AFQjCNHDI1Te_IzA1Qojn4I98VIFwKF5fQ)

alueellinen siviilikuolleisuus 125:100.000 asukasta kohti.⁹ Näin väkivaltaista ei ole Afganistanissa missään läänissä.

AFGANISTANIN KONFLIKTIPERÄINEN SIVIILIKUOLLEISUUS

Afganistan on väkiluvultaan Irakin suuruusluokkaa oleva valtio. UNAMAN mukaan vuoden 2015 alkupuolella Afganistanin konflikti aiheutti hieman vähemmän siviilikuolleisuutta kuin edellisen vuoden alkupuoli.¹⁰ Tosin vertailu uutisoitiin muissa viestimissä usein päinvastaisesti ja UNAMA itsekin siirsi painopistettä vuoden 2012 raportteihin verrattuna kuolleiden ja haavoittuneiden yhteismäärän lisääntymiseen (1 %, mikä on vähemmän kuin vuotuinen väestönkasvu).¹¹

Vuonna 2014 UNAMA kirjasi alkupuolelta alkuperäisen puolivuotisraporttinsa mukaan 1564 (ei 1686) ja loppupuolelta 2135 (yhteensä 3699) siviilikuolonuhria.¹² Vuoden loppupuoli oli siten 37 % alkupuolta verisempi. Vuonna 2015 väkivallan uutisoitiin kiihtyneen niin, että 1.8.–31.10.2015 UNAMA kirjasi 6601 välikohtausta, 20 % enemmän kuin edellisen vuoden vastaavana ajanjaksona (5516); siviilejä kuoli 1138 eli 26 % enemmän kuin elo–lokakuussa 2014 (903, jos toimittaja osaa tilastolliset pyöristyssäännöt).¹³ Yhdeksän kuukauden kuluessa vuonna 2014 kuoli siis $1564 + 903 = 2467$ siviiliä, jolloin heinä- ja marras-joulukuun 2014 osalle jäi 1232 siviilikuolonuhria. Yhdeksän kuukauden kuluessa vuonna 2015 kuoli 2730 siviiliä, 11 % enemmän kuin edellisen vuoden vastaavina kuukausina; heinäkuun ja marras-joulukuun 2015 siviilikuolleisuudeksi voitaisiin arvioida $1232 + 11 \% = 1368$, jolloin koko vuoden 2015 siviilikuolleisuus näyttäisi siten olevan $2730 + 1368$ eli **vajaat 4100**.

⁹ Schluss mit Smiley (Der Spiegel 9/27.2.2016 s. 34-36,

https://magazin.spiegel.de/digital/?utm_source=spon&utm_campaign=inhaltsverzeichnis#SP/2016/9/143351309)

¹⁰ UNAMA...Midyear Report 2015:

http://unama.unmissions.org/sites/default/files/unama_protection_of_civilians_armed_conflict_midyear_report_2015_final_august.pdf

¹¹ UNAMA...Annual Report 2012 s. 2 (ylävasemmalla!); vrt. aiemmilta vuosilta UNAMA...Mid-Year Report 2013:

http://unama.unmissions.org/sites/default/files/2013_mid-year_report_eng.pdf s. 3 (yläoikealla!) & UNAMA...Annual Report 2014:

<https://unama.unmissions.org/sites/default/files/2014-annual-report-on-protection-of-civilians-final.pdf> (alavasemmalla!) &

UNAMA...Midyear Report 2015 (alaoikealla!)

¹² UNAMA...Midyear Report 2014: <https://unama.unmissions.org/sites/default/files/english20edited20light.pdf>; UNAMA...Annual Report 2014

¹³ UNAMA Chief Reports of Increased Security Incidents (The Daily Outlook Afghanistan 22.12.2015, http://outlookafghanistan.net/national_detail.php?post_id=13960)

UNAMAN mukaan tammi–kesäkuussa 2015 kuoli ja haavoittui 4921 ja elo–lokakuussa 3693, yhteensä 8614 siviiliä, joista siis $1592+1138=2730$ kuoli ja $3329+2555=5884$ haavoittui. Toisaalta UNAMAN tilastoihin nojautuva OCHA ilmoitti 1.1.–30.9.2015 kuolleiden ja haavoittuneiden siviilien yhteismääräksi 8346.¹⁴ Siitä päätellen lokakuussa kuoli ja haavoittui 268 siviiliä (heistä kuolleita arviolta 85) enemmän kuin heinäkuussa. Tämä on kuitenkin ristiriidassa ToloNewsin tietojen kanssa.

UNAMAN ohella siviilikuolleisuutta on mitannut Afganistanin hazaraväestöä edustavan TV-yhtiön ToloNews.¹⁵ Sen mukaan vuoden 2015 kuluessa kuoli **ainakin 1869** siviiliä. Vuoden 2015 alkupuolella ToloNews tilastoi 917 siviilikuolonuhria 5363 välikohtauksessa.¹⁶ ToloNewsin tilastoissa välikohtausten ja siviilikuolonuhrien suhde oli alkuvuonna 5,8:1 ja loppuvuodelle jäi noin $5377: >956$ eli ainakin 5,6:1. UNAMAN elo–lokakuun 2015 tilastossa vastaava suhde oli $6601:1138$ eli hyvinkin samaa luokkaa 5,8:1.

UNAMAN ja ToloNewsin tilastojen vertailu on mahdollista alkuvuoden 2015 sekä loppuvuoden kolmen kuukauden osalta: alkuvuodelta UNAMAN ja ToloNewsin siviilikuolleisuuslukujen suhde oli $1592:917$ (1,7:1) ja elo–lokakuulta $1138:530$ (2,1:1), mistä päätellen UNAMA laski siviilikuolonuhreja ToloNewsiä tehokkaammin etenkin loppuvuodesta; elo–lokakuulta välikohtausten suhde oli $6601:3047$ (2,2:1). Jos kummankin lähteen yhdeksältä kuukaudelta laskemien siviilikuolleiden suhdetta (UNAMAN eduksi $2730:1447$) käytetään myös UNAMAlta puuttuvien kolmen kuukauden lukujen arviointiin, näyttäisi koko vuoden siviilikuolleisuuden olevan UNAMAlle **ainakin 3526**. UNAMAN lopullista lukua joudutaan kuitenkin odottelemaan helmikuulle, jolloin on tapana julkaista vuosiraportti. Vasta silloin nähdään, ylittyykö edellisvuoden siviilikuolleiden määrä 3699.¹⁷

NATOn edustajan mukaan siviilejä kuoli tai haavoittui vuoden 2015 loppuun mennessä 6500, joten edellä mainitulla tai UNAMAN koko edelliselle vuodelle 2014 laskemalla kuolleiden ja haavoittuneiden suhteella siviilikuolleita olisi kertynyt **2103–2279** eli sittenkin vähemmän kuin vuoden 2014 kaikkiaan 3699 kuollutta ja 6849 haavoittunutta.¹⁸

Turvattomuus ei ole ainoastaan konfliktiperäistä. Afganistanissa naiset ja lapset ovat kärsineet perinteisesti pikemminkin kotiväkivallasta, toimeentulo-ongelmista ja sairauksista kuin poliittisesta väkivallasta terrori-iskuineen, tienvarsipommeineen ja hajalaukauksineen tai harhautuneine ohjuksineen. Edistystä on kuitenkin tapahtunut lapsi- ja lapsivuodekuolleisuuden vähenemisenä 2000-luvulla. Elintason kasvun heijastuminen autojen määrään on kuitenkin heikentänyt liikenneturvallisuutta.

Aseelliseen toimintaan keskittyvät turvallisuusarvioissaan ainakin Edinburgh International ja Triple Canopy.¹⁹ Laajempaa turvallisuuskäsitystä edustaa YK-järjestö OCHA, jonka marraskuussa julkaisemat ”(Afghanistan) Humanitarian Needs Overview” ja ”(Afghanistan)

¹⁴ OCHA: Humanitarian Needs Overview 2016 (https://docs.unocha.org/sites/dms/Afghanistan/afg_2016_hno_final_20151209.pdf) s. 5 ja 8.

¹⁵ ToloNews: Afghanistan Witnesses 10,000 Security, Terrorist Incidents In 2015: Report (13.1.2016, <http://www.tolonews.com/en/afghanistan/23282-afghanistan-witnesses-10000-security-terrorist-incidents-in-2015-report>). Därinkielinen kooste http://www.tolonews.com/pdf/TOLONews_annual_security_report-2015.pdf s. 10 erittelee lääneittäin 10.179 välikohtausta – ei 9996, kuten uutisoinnissa väitetään, eikä 10.708–10.744, kuten erillisistä kuukausittaisista tilastoista voisi päätellä – mutta ei sisällä siviilikuolleisuustilastoja, jotka kuitenkin löytyvät kuukausittain englanniksi ToloNewsin ja muiden uutistoimistojen tai sanomalehtien sivustoilta (vrt. Liite 2: ToloNewsin kuukausitilastot).

¹⁶ vrt. Liite 2: ToloNewsin kuukausitilastot.

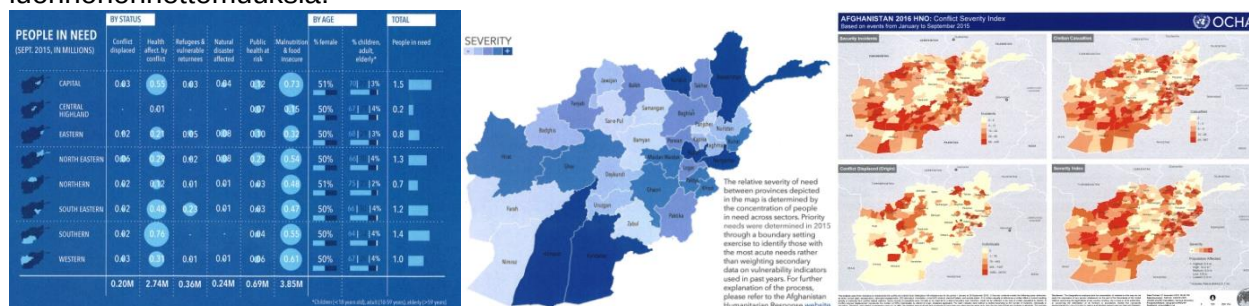
¹⁷ vrt. Liite 3: UNAMAN vuosiraportti 2015 ja [luultavasti huhtikuussa ilmestynvä AIHRC:n vuosiraportti 1394](http://www.unhcr.org/refugees/afghanistan/2015/12/13/56666666.html).

¹⁸ Ayaz Gul: Taliban Claims Large Swath of Afghan Territory During 2015 (VOA 2.1.2016, <http://m.voanews.com/a/taliban-afghanistan-territorial-claims-2015/3128415.html>); UNAMA...Annual Report 2014.

¹⁹ <http://edinburghint.com/insidetrack/country/afghanistan/> (tuoreimmat viikkoraportit elokuulta 2015) & http://www.triplecanopy.com/fileadmin/user_upload/Reports/Afghan_Report_09_24_2015.pdf

Humanitarian Response Plan” erittelevät kartoilla ja taulukoilla turvattomuuden muitakin muotoja: kotiseudulta pakenemista, aliravitsemusta, sairauksia, ympäristön saastumista, luonnononnettomuuksia.²⁰

AIHRC laski 11 kuukauden ajalta 21.3.2014–19.2.2015 siviilikuolleita 2899 ja -haavoittuneita 4754. Järjestö tilastoi myös 733 ihmisoikeusloukkaustapausta, lähes kolmanneksen vähemmän kuin edellisvuonna.²¹

Avoimeksi jää, olisivatko ToloNewsin ja NATOn 1869–2279 vai UNAMAN oletettu 3526–4100 siviilikuolonuhria lähempänä totuutta. Se ei näyttäisi riippuvan siviilin määritelmästä, sillä eroa ei näy välikohtausten ja siviilien suhteissa (5,6–5,8:1). Sen sijaan selitys voisi löytyä kokonaistilastoinnin maantieteellisestä jakaumasta.

AFGANISTANIN KONFLIKTIN ALUEELLINEN JAKAUTUMA

ToloNewsilta näyttäisi puuttuvan EASON tilastoissa paremmin edustettuina olevia väkivaltaisimpia läänejä. Niinpä ToloNewsin väkilukuun suhteutettuna väkivaltaisimmat läänit olisivat 1. Uruzgan, 2. Nimroz, 3. Nuristan ja 4. Zabul ennen 5. Helmandia ja 6.–8. Kunaria. EASON tilastoon verrattuna suurimmat erot ovat siinä, kuinka turvatomiksi ToloNews arvioi Samanganin (6,8-kertaisesti), Sar-e Pulin (4,1-kertaisesti) ja Nuristanin (3,8-kertaisesti); käänteisesti ToloNews aliarvioi Laghmanin (34 %), Kunarin (42 %) ja Kandaharin (54 %) turvattomuuden.

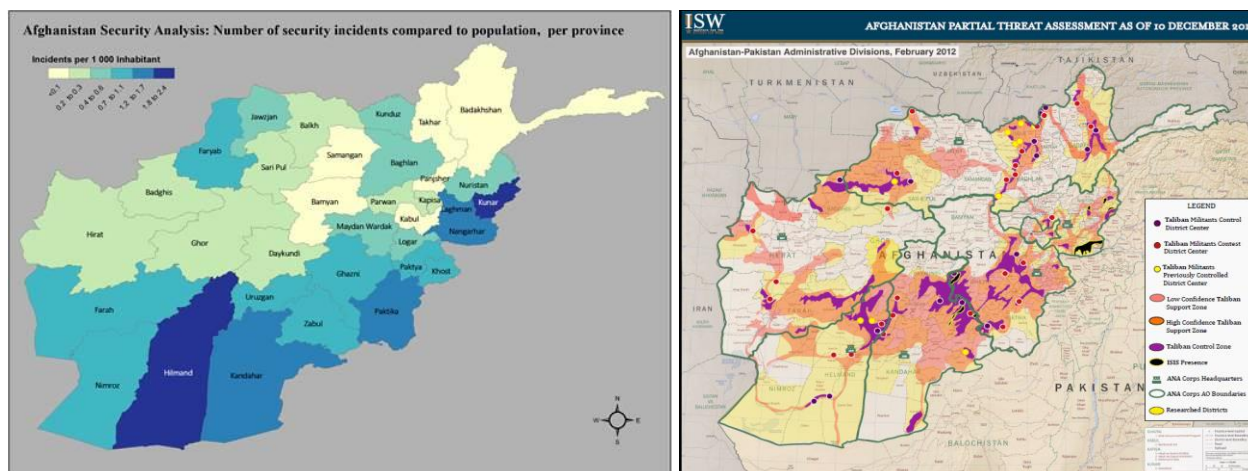
EASO päivitti 21.1.2016 turvallisuusraporttinsa, jonka tilasto-osuus perustuu Kabulissa toimivan nimettömän asiantuntijan kokoamille, lääneittäin eritellyille tilastoille 15.714 välikohtauksesta 1.11.2014–31.8.2015.²² Lähteenä on (s. 13) ”Western security official” eli (s. 30) ”Anonymous source specialized in security in Afghanistan” ja raporttiin on liitetty (s. 32, alavasemmalla!) läänikohtainen kartta välikohtausten suhteesta asukaslukuun. Tietävästi eri, mutta vastaava lähde oli tilastoinut 1.1.–31.10.2014 eli yhtä pitkältä (kymmenen kuukauden) aikaväliltä 18.443 välikohtausta;²³ marras-joulukuu on yleensä Afganistanissa hiljaisempaa aikaa kuin syys-lokakuu, joten eron ei tarvitse olla merkittävä.

²⁰ OCHA: Conflict Severity Index (21.11.2015, https://www.humanitarianresponse.info/en/system/files/documents/files/afg_hno2016_conflict_severity_district_map.pdf, oikealla!) & Humanitarian Needs Overview 2016 (https://docs.unocha.org/sites/dms/Afghanistan/afg_2016_hno_final_20151209.pdf s. 13 alavasemmalla ja s. 14 keskellä!) & Humanitarian Response Plan 2016 (https://docs.unocha.org/sites/dms/Afghanistan/afg_2016_hrp_final_20160107.pdf). Siviilitappioihin OCHA sisällyttää myös haavoittuneet ja käyttää UNAMAN lukuja. Valitettavasti edellinen jäi huomattavasti epätasällisemmaksi kuin edellisenä vuonna (<https://docs.unocha.org/sites/dms/Afghanistan/Afghanistan%20HRP%202015%20Humanitarian%20Needs%20Overview.pdf>).

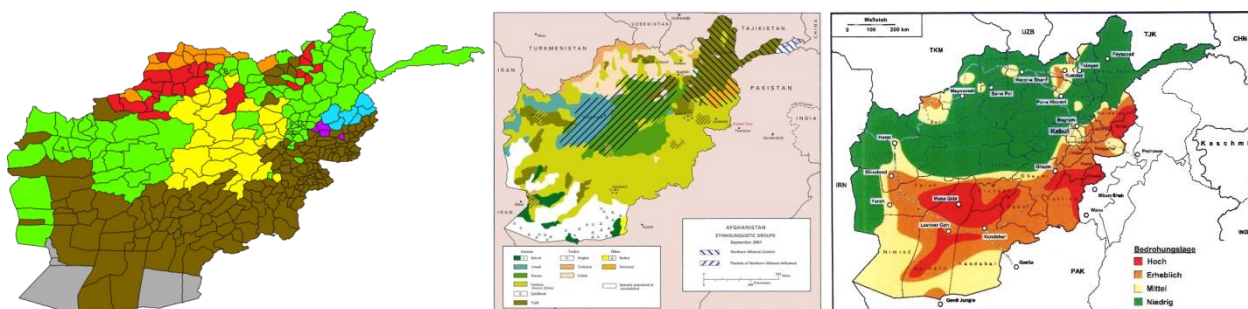
²¹ AIHRC Annual Report (The situation of human rights in Afghanistan in) 1393: <http://www.aihrc.org.af/home/research-reports/4872>

²² EASO (COI Report) ”Afghanistan – Security Situation”: https://easo.europa.eu/wp-content/uploads/EASO-COI-Afghanistan_Security_Situation-BZ0416001ENN_FV1.pdf (21.1.2016) & http://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/afg_2016_hno_final_20151209.pdf. EASON raportin aluekohtaisten lukujen summasta (15.703) puuttuu 11. Niihin sisältyy tarkempaa alaluokkana 265 ”Non-conflict related violent incidents”, joten sikäli tilasto ei heijasta puhtaasti konfliktiperäistä turvattomuutta.

²³ EASO tammikuulta 2015: <https://easo.europa.eu/wp-content/uploads/Afghanistan-security-situation-EN.pdf>

ISW:n kartta ”Afghanistan Partial Threat Assessment as of 10 December 2015” (yläoikealla!) osoittaa kapinallisten tukialueen, joka vastaa suuresti maan pääkansallisuuden pataanien asuinalueita (alavasemmalla ruskealla, keskellä vaaleanvihreällä); tuntemattoman saksalaisen lähteen kartta (alaoikealla!) kuvailee turvattomimpia alueita ilman epärealistisen teräviä rajoja.²⁴

■ Pashtun ■ Tajik ■ Hazara ■ Uzbek ■ Turkmen ■ Baloch ■ Nuristani ■ Pashai

EASOn raportti ei sisällä arvioita siviilikuoletuudesta, eikä jaa välikohtauksia/iskuja ajallisesti kuukauden tarkkuudella, mutta UNAMAN ja ToloNewsin tietoihin yhdistettynä eri tahojen keräämistä tilastoista saadaan kohtuullisen vertailukelpoisia monella eri tavalla.

Afganistanissa ei ole milloinkaan tehty kattavaa väestönlaskentaa, vaan kaikki väkilukuarviot perustuvat satunnaisten tietojen yhdistelyyn. Siksi niitä ei tulisi ilmoittaa useamman kuin kahden määrävän numeron tarkkuudella. EASO (s. 32) väittää väkilukutietojensa perustuvan Afghanistan Central Statistics Organizationin (ACSO) arvioihin, mutta läänikohtaisina lähdeviitteinä on kuitenkin YK-järjestö OCHA.²⁵ EASOn raportista puuttuu Bamyinin asukasluvu, joka kuitenkin sekin löytyy OCHAlta ja vastaa EASOn raportin karttaa (s. 32), joka laskee välikohtauksia olleen Bamyanissa suhteessa asukaslukuun alle 10:100.000. OCHAN mukaan Afganistanissa vaelttaa 1,5 miljoonaa paimentolaista. Monissa muissa lähteissä Afganistanin väkilukuun on sisällytetty myös 2–5 miljoonaa ulkomailla asuvaa kansalaista, mikä saattaa osittain selittää OCHAN yllättävän alhaisia asukaslukuja Paktikalle ja Helmandille.

²⁴ ISW:

http://www.understandingwar.org/sites/default/files/Afghanistan%20Threat%20Assessment_The%20Taliban%20and%20ISIS_3.pdf & https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Map_of_Ethnic_Groups_in_Afghanistan_by_district.svg (joidenkin kuntien enemmistökansallisuus näyttäisi olevan virheellisesti ilmoitettu) & https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/b/bb/US_Army_ethnolinguistic_map_of_Afghanistan_-_circa_2001-09.jpg

²⁵ OCHA 26.8.2015: http://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/afg_mm_population_aug2015_a3.pdf. Koko Afganistanin väkiluvuksi on ilmoitettu hämmäntävän täsmällisesti 27.101.365 kun realistisempu arvio olisi 24-30 miljoonaa.

Jos EASOn välikohtausten suhde siviilikuolleisuuteen on yhä noin 5:1 ja eri lähteiden (mm. Wikipedia-sivustojen) oletukset läänien väkiluvuiksi ovat edes suuntaa-antavasti oikein, kunkin läänin vuotuinen konfliktiperäinen siviilikuolleisuus 100.000 asukasta kohti voidaan arvioida ja läänit voidaan osittain asettaa arvioidun siviilikuolleisuuden mukaiseen järjestykseen, kunhan otetaan huomioon virhemarginaali ja vaihteluväli, joka riippuu etenkin väkiluvusta.

LÄÄNI (engl.) ²⁶	LÄÄNI (suom.)	LÄÄNI (däriksi)	ALUE ²⁷	EASO- raportin sivu	VÄKILUKU 2015 (EASO)	VÄKILUKU 2011–2015 (muut arviot)
Kunar	Konär	کنړ	East	112	450.652	410.000-510.000
Kandahar	Kändähar	قندهار	South	70	1.226.593	910.000-1.300.000
Nangarhar	Nängärhar	ننگرهار	East	108	1.517.388	1.300.000-1.600.000
Laghman	Läghman	لغمان	East	105	445.588	380.000-470.000
Khost	Khost	خوست	SE	98	574.582	570.000-790.000
Ghazni	Ghāzni	غزني	SE	90	1.228.831	1.100.000-1.400.000
Paktya	Päktia	پکتیا	SE	94	551.987	420.000-560.000
Helmand	Helmänd	هلمند	South	74	924.711	900.000-1.700.000
Logar	Logär	لوگر	Centre	58	392.045	320.000-400.000
Zabul	Zabol	زابل	South	86	304.126	240.000-310.000
Nimroz	Nimroz	نیمروز	South	79	164.978	120.000-170.000
Wardak	Värdäk	وردک	Centre	53	596.287	530.000-650.000
Paktika	Päktika	پکتیکا	SE	102	434.742	430.000-1.000.000
Nuristan	Norestan	نورستان	East	115	147.967	130.000-160.000
Faryab	Farjab	فاریاب	North	133	998.147	830.000-1.000.000
Uruzgan	Orozgan	ارزگان	South	82	386.818	320.000-400.000
Kunduz	Konduz	قندوز	NE	121	1.010.031	820.000-1.100.000
Farah	Färah	فراه	West	167	507.405	490.000-610.000
Baghlan	Bäghlan	بغلان	NE	118	910.784	740.000-910.000
Kapisa	Kapisa	کاپیسا	Centre	43	441.000	360.000-440.000
Badghis	Badghis	بادغیس	West	164	495.958	500.000-620.000
Herat	Herat	هرات	West	158	1.890.202	1.800.000-2.200.000
Jawzjan	Dzhovzdzhān	جوزجان	North	140	540.255	430.000-550.000
Sar-e Pul	Särepol	سرپل	North	153	559.577	440.000-560.000
Ghor	Ghor	غور	West	171	690.296	640.000-790.000
Parwan	Pärvan	پروان	Centre	49	664.502	490.000-670.000
Badakhshan	Bädäkhshan	بدخشان	NE	130	950.953	820.000-1.000.000
Takhar	Täkhār	تخار	NE	127	983.336	830.000-1.000.000
Balkh	Balkh	بلخ	North	146	1.325.659	1.100.000-1.400.000
Kabul	Kabol	کابل	Centre	40	4.372.977	3.300.000-4.400.000
Bamyan	Bamian	بامیان	CH	64	447.218	340.000-420.000
Daikundi	Daikondi	دایکندی	CH	66	424.339	420.000-590.000
Samangan	Sämāngan	سمانگان	North	150	387.928	380.000-470.000
Panjshir	Pändzhshir	پنجشیر	Centre	47	153.487	130.000-160.000

Väreillä on merkitty läänit, jotka ovat olleet Maahanmuuttoviraston linjauksissa turvattomimpia: **tummanpunaisella** 8.12.2015 linjauksen mukaiset kolme, **punaisella** viimeistään 1.4.2013 joukkoon luokitellut neljä muuta läänä ja **keltaisella** kolme läänä, jotka poistettiin (Ghazni vain eräiden kuntiensä osalta)²⁸ joukosta jo vuonna 2011.

²⁶ EASOn käyttämä kirjoitusasu, joka vaihtelee joskus suurestikin translitteroinnin epämääräisyyden vuoksi.

²⁷ EASOn (s. 15) käyttämä aluejako, joka poikkeaa jossain määrin eri lähteiden aiemmista aluejaotteluista. CH = Central Highlands.

²⁸ vrt. Liite 4: Ghaznin kunnat.

Välikohtausten/iskujen määrä 1.1.–31.10.2014 ja 1.11.2014–31.8.2015 (EASO); muutossuunta (*); oletettu siviilikuolleisuus (SIV.K.) absoluuttisesti ja 100.000 asukasta kohti (SIV.K./AS.) olettaen että vuoden 2015 kokonaissiviilikuolleisuus pysyy samana (3699) kuin edellisenäkin vuonna, jälkimmäisellä ajanjaksolla (enimmäkseen vuoden 2015 puolella: EASOn alueellisella jakautumalla, ToloNewsin jakautumalla ja yhteisellä vaihteluvälillä) sekä edellisenä vuonna (2014):

LÄÄNI (engl.)	ISKUT 2014- 2015 (10 kk)	ISKUJEN %-OSUUS ALUE 2014 (1.1.-31.10.)	ISKUJEN %-OSUUS 2014–2015 (2+8 kk)	*	SIV.K.	SIV.K./ AS. 2015 (EASO)	SIV.K./ AS. 2015 (ToloN ews)	SIV.K./ AS. 2015	SIV.K./ AS. (2014)
Kunar	1056	7,4	6,7		248	55	23	23-61	53-59
Kandahar	1734	11,6	11,0		407**	33	18	18-45	36-39
Nangarhar	1991	14,9	12,7		470	31	18	18-37	34-38
Laghman	731	2,8	4,7	↑	174	39	13	13-46	22-24
Khost	610	4,5	3,9		144	25	12	12-26	21-26
Ghazni	1046	6,8	6,7		248	20	14	14-23	18-22
Paktya	405	2,5	2,6		96	17	17	17-23	18-22
Helmand	1785	9,1	11,4	↑	422**	46	32	25-46	18-20
Logar	243	1,9	1,5		55	14	22	13-22	18
Zabul	303	1,5	1,9	↑	70	23	34	23-34	17-19
Nimroz	142	0,6	0,9	↑	33	20	40	20-40	15-16
Wardak	312	2,7	2,0	↓	74	12	12	11-14	15
Paktika	515	3,4	3,3		122	28	22	12-29	13-16
Nuristan	64	0,6	0,4	↑	15	10	38	9-38	13-14
Faryab	879	4,8	5,6	↑	207	21	23	20-26	12-18
Uruzgan	376	1,4	2,3	↑	85	22	54	21-54	12-13
Kunduz	462	3,1	2,9		107 + 289***	11- 33***	20	11-41	11- 19***
Farah	428	2,4	2,7	↑	100	20	23	17-23	11-15
Baghlan	354	1,9	2,2		81	9	14	9-12	8-14
Kapisa	118	0,8	0,8		30	7	13	7-13	7
Badghis	159	1,4	1,0		37	7	9	5-9	6-8
Herat	447	4,1	2,8		104	6	11	5-11	5-7
Jawzjan	199	0,9	1,3	↑	48	9	15	8-15	4-6
Sar-e Pul	129	0,9	0,8		30	5	21	5-21	4-6
Ghor	116	1,0	0,7		26	4	9	3-9	4-5
Parwan	154	0,7	1,0		37	6	11	5-11	4
Badakhshan	120	0,8	0,8		30	3	12	2-12	3-5
Takhar	123	0,5	0,8		30	3	9	2-9	2-4
Balkh	226	1,1	1,4		52	4	4	3-5	2-3
Kabul	352	2,3	2,2		81	2	3	1-3	2
Bamyan	29	0,2	0,2		7	2	1	1-3	2
Daikundi	70	0,3	0,4		15	4	13	2-13	2
Samangan	20	0,2	0,1		4	1	7	0-7	1
Panjshir	5	0,0	0,0		0	0	0	0-1	0
	15.714	(18.443)	(15.714)		(3699)	14	14	12-16	12

*) Muutossarakkeen nuolet kuvaavat suhteellisen turvattomuuden lisääntymistä tai vähentymistä EASOn kahden raportin välillä tammi–lokakuusta 2014 marras–elokuulle 2014/2015.

**) Afganistanin riippumattoman ihmisoikeuskomission (AIHRC) mukaan Kandaharissa kuoli vuoden 2015 kuluessa 448 siviiliä ja Helmandissa kuoli huhti–joulukuussa 2015 ainakin 232 siviiliä, mitä läänin kuvernööri piti liioiteltuna.²⁹ AIHRC:n luku Kandaharin siviiliuhreille on yllättävän suuri, varsinkin kun haavoittuneita oli vähemmän (426).

***) Kunduzin siviilikuoilleisuuteen on lisätty UNAMAN ylimääräisessä raportissaan 12.12.2015 tilastoimat 289 uhria runsaan kahden viikon ajalta 28.9.–13.10.2015.³⁰

EASOn alueellisen järjestyksen mukaan 8.12.2015 turvattomimmiksi linjattujen läänien joukkoon olisivat nousseet Kunarin perään Helmand ja Laghman sekä Kandaharin ja Nangarharin rinnalle Kunduz. Mikäli vuoden kokonaissiviilikuoilleisuus pysyy edellisvuoden tasolla (3699), turvattomin kolmikko edustaa henkirikostilastoinnissa tasoa 39–55:100.000 (viisi latinalaisen Amerikan maata sekä Bagdad) ja kolme seuraavaa 31–33:100.000 (mm. Etelä-Afrikka). Toisaalta ToloNewsin järjestyksen mukaan Uruzgan ja kolme muuta lääniä olisivat EASOn kuusikkoa väkivaltaisempia tasolla 34–54:100.000:

LÄÄNI (engl.)	SIV.K./ AS. 2015 (EASO)	SIV.K./ AS. 2015 (ToloNews)	SIV.K./ AS. 2015	SIV.K./ AS. (2014)
Kunar	55	23	23-61	53-59
Kandahar	33	18	18-45	36-39
Nangarhar	31	18	18-37	34-38
Laghman	39	13	13-46	22-24
Khost	25	12	12-26	21-26
Ghazni	20	14	14-23	18-22
Paktya	17	17	17-23	18-22
Helmand	46	32	25-46	18-20
Logar	14	22	13-22	18
Zabul	23	34	23-34	17-19
Nimroz	20	40	20-40	15-16
Wardak	12	12	11-14	15
Paktika	28	22	12-29	13-16
Nuristan	10	38	9-38	13-14
Faryab	21	23	20-26	12-18
Uruzgan	22	54	21-54	12-13
Kunduz	11-33***	20	11-41	11-19***
Farah	20	23	17-23	11-15
	14	14	12-16	12

²⁹ Spike in Kandahar civilian casualties worries AIHRC (Pajhwok 19.1.2016, <http://www.pajhwok.com/en/2016/01/19/spike-kandahar-civilian-casualties-worries-aihrc>); Casualties Figures Up In Afghanistan's Helmand Province (Gandhara RFE/RL 14.1.2016, <http://gandhara.rferl.org/articleprintview/27488462.html>)

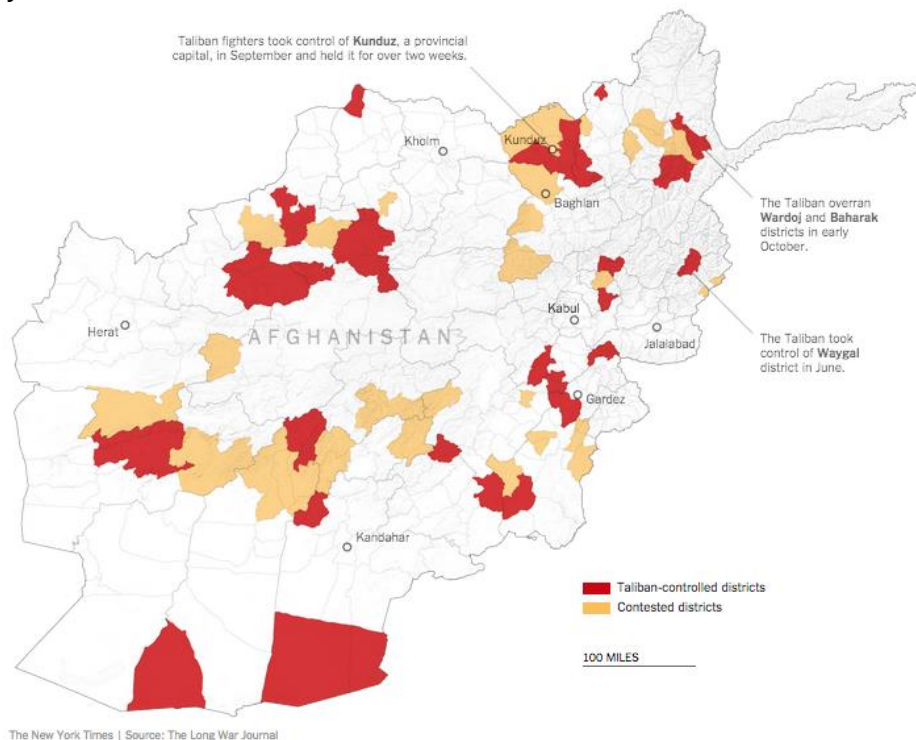
³⁰ UNAMA: http://unama.unmissions.org/Portals/UNAMA/civcas/Special%20Report%20on%20Kunduz%20province_12%20December%202015.pdf ja 27.12.2015 (<https://unama.unmissions.org/war-affected-kunduz-civilians-receive-humanitarian-assistance>); vrt. Susanne Koelbl: Gigantischer Beutezug (Der Spiegel 52/19.12.2015 s. 84-87, <http://www.spiegel.de/spiegel/print/d-140508773.html>)

VIIME KUUKAUSIEN KEHITYS

ToloNewsin mukaan välikohtauksia oli joulukuussa 2015 eniten Nangarharissa 77, Helmandissa 67, Faryabissa 56, Ghaznissa 44 ja Kandaharissa 34.³¹ Tammi-elokuun määriin verrattuna Nangarhar, Helmand ja Ghazni pysyivät suunnilleen samalla tasolla, mutta Kandahar näytti rauhoittuneen ja Faryab kehittyneen turvattomampaan suuntaan. Nangarharista on Afghanistan Research and Evaluation Unit (AREU) julkaissut helmikuussa 2016 raportin perustuen vuoden vaihteen tilanteeseen.³²

The Long War Journal arvioi lokakuun lopulla 2015 Talibanin valvovan 35–70 maan 398 kunnasta (Security Report Shows Sharp Increase in Civilian Toll alla!) ja kaksi kuukautta myöhemmin 40–79 kuntaa.³³

Taliban itse ilmoitti valvovansa kymmenesosaa Afganistanista tai 34 kuntaa lähes 400:sta, joista 10 Helmandissa; The Washington Post arveli Talibanin valvonnan ulottuvan 30 %:iin maasta. Afganistanin sotilaita ja poliiseja kaatui vuoden kuluessa 7000, 26 % enemmän kuin edellisenä vuonna.³⁴ Kokemuksen mukaan viranomaisten uhraukset säästävät ihmishenkiä.

Kapinallisten on uutisoitu 2016 alussa jatkaneen etenemistään.³⁵

³¹ Civilian Casualties Increase In December Against Previous Month (TOLONews 8.1.2016,

<http://www.tolonews.com/en/afghanistan/23200-civilian-casualties-increase-in-december-against-previous-month->)

³² David Mansfield: The Devil is in the Details – Nangarhar’s continued decline into insurgency, violence and widespread drug protection (AREU Brief, <http://www.areu.org.af/EditionDetails.aspx?EditionId=894&ParentId=7&ContentId=7&Lang=en-US>); vrt. Liite 5: Khorasanin emiraatti!

³³ LWJ: Taliban controls or contests 70 districts in Afghanistan (16.10.2015, <http://www.longwarjournal.org/archives/2015/10/taliban-controls-or-contests-70-districts-in-afghanistan.php>) & Taliban controls or contests nearly all of southern Afghan province (21.12.2015, <http://www.longwarjournal.org/archives/2015/12/taliban-controls-or-contests-nearly-all-of-southern-afghan-province.php>)

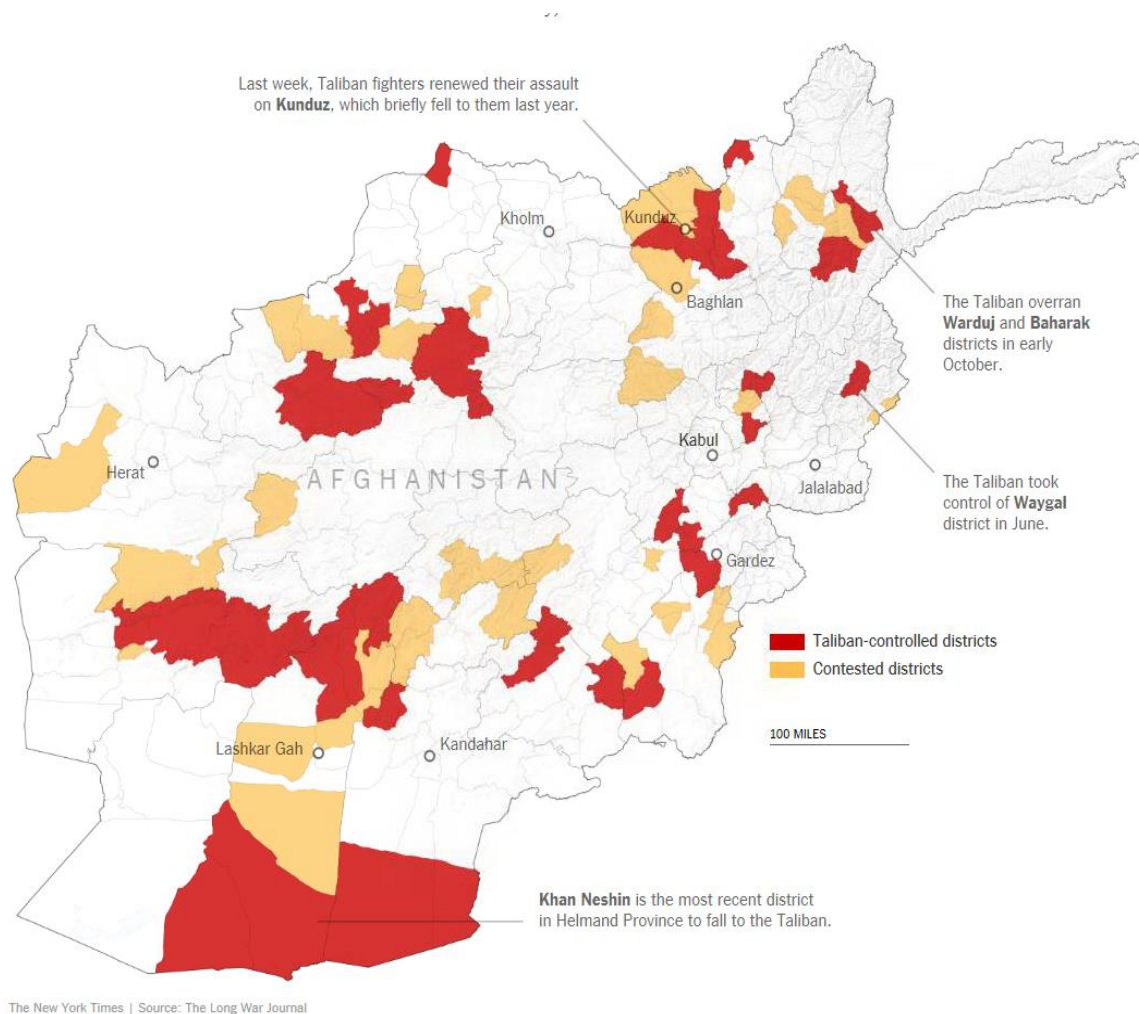
³⁴ Ayaz Gul: Taliban Claims Large Swath of Afghan Territory During 2015 (VOA 2.1.2016, <http://m.voanews.com/a/taliban-afghanistan-territorial-claims-2015/3128415.html>); Talibanin oma, länsimaiselle yleisölle osoitettu kuvaus menestyksistä julkaistiin 1.1.2016 sivulla <https://shahamat-english.com/some-significant-incidents-of-the-year-2015/>

³⁵ Volker Pabst: Taliban im Vormarsch (Neue Zürcher Zeitung 17.2.2016, <http://www.nzz.ch/international/nahe-osten-und-nordafrika/taliban-im-vormarsch-1.18696371>). Myös Suomen suurlähetystön Kabulista välittämät näkymät ovat synkkeneviä, vaikka tämä mielikuva ei saakaan tukea tilastoista.

LIITE 1: Talibanin keväthyökkäys ja huhtikuun turvallisuustilanne

Afganistanin turvallisuustilanteesta ei ole tapahtunut aiempaan 1.4 laadittuun päivitykseen nähden monia merkittäviä muutoksia. Talibanin julistettua perinteisen keväthyökkäyksensä alkaneeksi, tilanne on pysynyt huolettavana mm. maan koillisosissa, idässä ja etelässä. Tämä katsaus keskittyy kyseisten alueitten tilanteiden kehitykseen ja kuluneen kuukauden tapahtumiin.

Karttalähde: The New York Times/ The Long War Journal 19.4.2016.³⁶

Koillisosat (Kunduz, Baghlan, Takhar, Badkshshan)

YK:n OCHA on julkaissut katsauksen Kunduzin sekä Baghlanin turvallisuustilanteesta 17.4. Tilanne on epävakaa ja huhtikuun puolessa välissä Kunduzin alueella on käyty useita taisteluja. Alue on ollut Kunduzin kaupunkia lukuun ottamatta kapinallisten hallussa viime syksystä 2015 asti. Tällä hetkellä taistelut keskittyvät kaikkien neljän Kunduzin kaupunkiin johtavan tien ympäristöön (ks. alla oleva kartta). Kapinallisten tarkoitus on saartaa kaupunki ja saada se jälleen haltuunsa.³⁷

³⁶ The New York Times 19.4.2016.

³⁷ UN OCHA 17.4.2016; Al Jazeera 17.4.2016; Al Jazeera 16.4.2016.

15.–17.4 Kunduzissa tapahtuneissa taisteluissa on raportoitu n. 84 siviiliuhria. Taisteluiden takia myös neljä terveyskeskusta on suljettu Kunduzin pohjoisosista ja Kunduzin kaupungin sähköt ovat poissa käytöstä. Alueelta on joutunut siirtymään n. 500 perhettä, joista osa on suunnannut Taloqaniin ja osa Mashar-e-Sharifiin. Kunduzista Taloqaniin vievä tie on ollut suljettu siviileiltä ja paikallisten uutislähteiden mukaan jälleenavattu huhtikuun puolen välin jälkeen.³⁸ Puolen välin jälkeen hallituksen välisten joukkojen ja Talibanin väliset yhteenotot ovat jatkuneet.³⁹

Karttalähde: Google Maps (Päiväämätön).

Paikalliset uutistoimistot ovat raportoineet iskuista lähes päivittäin:

4.4.2016: Khaama Press: Maan etelä- ja pohjoisosissa suoritetuissa iskuissa kuollut ainakin 18 kapinallista.⁴⁰

17.4.2016: Pahjwok: Loukkaantuneiden lukumäärä 147, kuolleita 6 Kunduzin taisteluissa.⁴¹

18.4.2016: Pahjwok: Taliban ottanut haltuunsa tiet ja alueen turvallisuuden arvioidaan heikentyneen merkittävästi.⁴²

19.4.2016: Tolonews: Talibanin uhan vuoksi Kunduzissa kaupat pidetään auki vain auringonlaskuun asti.⁴³

20.4.2016: Tolonews: Merkittävä Talibanjohtaja Mullah Khair Mohammad kuollut taisteluissa.⁴⁴

20.4.2016: Pajhwok: Talibanin rintama etenee Kunduzissa.⁴⁵

21.4.2016: Pajhwok: Talibanin eteneminen hidastunut.⁴⁶

³⁸ UN OCHA 17.4.2016; Khaama Press 23.4.2016.

³⁹ RFE/RL 18.4.2016.

⁴⁰ Khaama Press 4.4.2016.

⁴¹ Pajhwok 17.4.2016.

⁴² Pajhwok 18.4.2016.

⁴³ Tolonews 19.4.2016.

⁴⁴ Tolonews 20.4.2016.

⁴⁵ Pajhwok 20.4.2016.

⁴⁶ Pajhwok 21.4.2016.

24.4.2016: Khaama Press: Hallituksen joukot suorittaneet iskun Parwaniin.⁴⁷

25.4.2016: Pajhwok: Kunduzissa ja Jawzjanissa pidätetty Talibanin taistelijoita.⁴⁸

25.4.2016: Khaama Press: Takharissa kuollut Taliban johtaja hallituksen joukkojen ja Talibanin välisissä taisteluissa.⁴⁹

28.4.2016: Khaama Press: Talibaneja otettu yöllä kiinni.⁵⁰

Kabul:

Kabuliin on kohdistettu erittäin tuhoisia pommi-iskuja kuluneen kuukauden aikana. Taliban on ilmoittanut olevansa maan tärkeimpään turvallisuusvirastoon kohdistetun iskun takana. 19.4 tapahtuneessa iskussa on kuollut ainakin 64 ihmistä ja n. 347 on loukkaantunut.⁵¹

Nangarhar:

Paikallisten uutislähteiden mukaan Nangarharissa on tässä kuussa paikallisten juhlistu Afganistanin kriketin maajoukkueen loistavaa suoritusta kansainvälisissä International Cricket Council (ICC) Twenty20 -otteluissa. Juhlatunnelmissa Nangarhariin oli kokoontunut tuhansia paikallisia sekä myös seitsemän Nangarharin ja lähikuntien paikallishallinnon edustajaa maajoukkuetta vastaanottamaan.⁵² Paikalliset Hindut ja Sikhit ovat myös juhlineet Surkhrodissa, Nangarharin läntisellä puolella sijaitsevalla alueella, 318. Vesak juhlaansa, jota vietetään Buddhan syntymän sekä valaistumisen vuoksi.⁵³

Juhlinnasta huolimatta, taisteluita on käyty kuluneen kuukauden aikana erityisesti Talibanin sekä Daeshin välillä.⁵⁴ Yhdysvaltalaiset ovat myös suorittaneet lennokki-iskuja (drone) Daeshia vastaa.⁵⁵ Myös yksi itsemurhaisku on raportoitu tapahtuneen huhtikuussa.⁵⁶

Paikallisten uutislähteiden mukaan Pakistan on huhtikuun lopulla tehnyt kranaatti-iskuja Nangarhariin.⁵⁷ Tätä seurannut välikohtaus Afganistanin ja Pakistanin turvallisuusjoukkojen välillä on tapahtunut Goshtan alueella Jalalabadin läheisyydessä valtioiden välisessä rajamaastossa.⁵⁸

⁴⁷ Khaama Press 24.4.2016.

⁴⁸ Pajhwok 25.4.2016.

⁴⁹ Khaama Press 25.4.2016.

⁵⁰ Khaama Press 28.4.2016.

⁵¹ RFE/RL 20.4.2016; RFE/RL 19.4.2016; Khaama Press 20.4.2016.

⁵² Khaama Press 4.4.2016.

⁵³ Tolonews 11.4.2016.

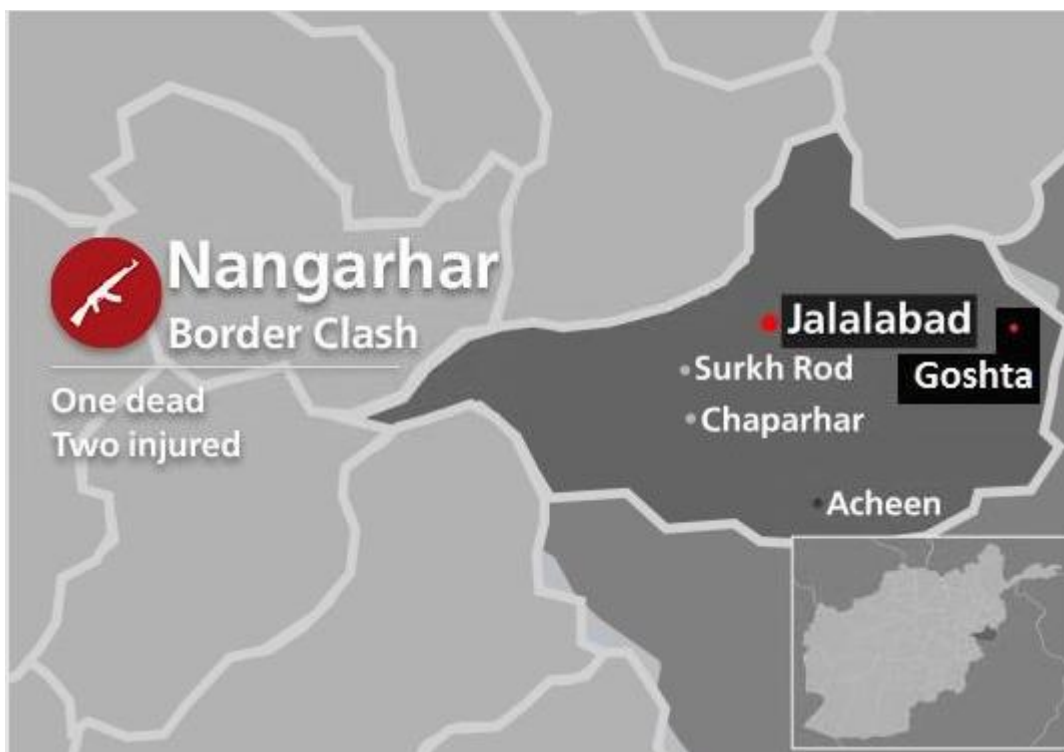
⁵⁴ Khaama Press 6.4.2016; Tolonews 6.4.2016.

⁵⁵ Khaama Press 7.4.2016; Khaama Press 5.4.2016; Khaama Press 5.4.2016

⁵⁶ Tolonews 11.4.2016.

⁵⁷ Tolonews 25.4.2016.

⁵⁸ Tolonews 24.4.2016.

Kuva: Tolonews 24.4.2016.

Kunar:

Kuluneen kuukauden aikana Kunarin maakunnassa on käyty taisteluja kapinallisten hyökätessä Afganistanin turvallisuusjoukkojen tukikohtiin. Taliban-taistelijoita on menehtynyt taisteluissa.⁵⁹

Kuun alussa runsaiden sateiden seurauksena suuri maanvyörymä on myös tukkinut ajoteitä. Tämän lisäksi Kunarissa on havaittu kolme poliotapausta.⁶⁰

Helmand:

Uutisointi Helmandin maakunnasta ja sen tapahtumista on huhtikuun aikana ollut hiljaista. Huhtikuun alussa paikallislehdet uutisoivat mm. Talibanin pommi-iskuista.⁶¹ Uutislähteissä on tuotu kuitenkin esille, että maaliskuun aikana alueella on käyty raskaampia taisteluja.⁶²

Kandahar:

Huhtikuun aikana Kandaharissa on uutisoitu mm. pommi-iskuyrityksiä, pidätyksiä sekä Afganistanin armeijan suorittamia operaatiota Talibania vastaan. Mm. Kandaharin eteläosiin suunnattu ilmahyökkäys, jonka tarkoituksena oli tuhota Talibanin pomminvalmistustukikohta.⁶³

⁵⁹ Khaama Press 13.4.2016.

⁶⁰ Pajhwok 20.4.2016; 2.4.2016.

⁶¹ Khaama Press 2.4.2016.

⁶² Mm. Khaama Press 15.3.2016; ibid. 17.3.2016; ibid. 26.3.2016; ibid. 27.3.2016.

⁶³ Khaama Press 19.4.2016; ibid. 6.4.2016; ibid. 5.4.2016; ibid. 12.4.2016; ibid. 18.4.2016.

Tämän kuun aikana on raportoitu iskuja myös mm.

Farahissa:

Khaama Press 25.4.2016: <http://www.khaama.com/20-militants-killed-as-major-taliban-offensive-repulsed-in-farah-0751>

Afganistanin turvajoukot ja Taliban ottaneet yhteen - 20 kuollutta taistelijaa sekä 16 loukkaantunutta.

Jawzjanissa:

Khaama Press 20.4.2016: <http://www.khaama.com/taliban-suffer-heavy-casualties-in-operations-led-by-gen-dostum-in-jawzjan-0721>

Abdul Rashid Dostumin joukot sekä Taliban taistelleet.

Toloneews 24.4.2016: <http://www.toloneews.com/en/afghanistan/24943-13-taliban-insurgents-killed-in-jawzjan-operation>

Dostumin joukot menestyneet - ainakin 13 kapinallisia kuollut taisteluissa.

Toloneews 25.4.2016: <http://www.toloneews.com/en/afghanistan/24968-security-forces-advance-on-kandahar-and-jawzjan>

Afganistanin turvajoukot edenneet Jawzjanissa - kapinallisia häädetty eri alueilta.

Uruzganissa:

Khaama Press 24.4.2016: <http://www.khaama.com/taliban-militants-suffer-casualties-in-jawzjan-and-uruzgan-clashes-0748>

Lähteet:

Al Jazeera 16.4.2016: Afghanistan: Scores of Taliban dead in Kunduz attack. Osoitteessa (3.5.2016) <http://www.aljazeera.com/news/2016/04/taliban-fighters-launch-attack-afghanistan-kunduz-160415133525370.html>

Al Jazeera 17.4.2016: Heavy fighting rages in Afghanistan's Kunduz. Osoitteessa (3.5.2016) <http://www.aljazeera.com/news/2016/04/afghanistan-kunduz-fighting-160417131804792.html>

Khaama Press 15.3.2016: Khanshin district has reportedly fallen to Taliban control in Helmand. Osoitteessa (28.4.2016) <http://www.khaama.com/khanshin-district-has-reportedly-fallen-to-taliban-control-in-helmand-0341>

Khaama Press 17.3.2016: 54 Taliban militants killed amid surging violence in Helmand province. Osoitteessa (28.4.2016) <http://www.khaama.com/54-taliban-militants-killed-amid-surging-violence-in-helmand-province-0367>

Khaama Press 26.3.2016: Over 100 Taliban insurgents killed in Helmand airstrikes. Osoitteessa (28.4.2016) <http://www.khaama.com/over-100-taliban-insurgents-killed-in-helmand-airstrikes-0450>

Khaama Press 27.3.2016: Afghan forces retake full control of Khanshin district in Helmand. Osoitteessa (28.4.2016) <http://www.khaama.com/afghan-forces-retake-full-control-of-khanshin-district-in-helmand-0458>

Khaama Press 2.4.2016: 3 militants killed while planting IED to target Afghan forces in Helmand. Osoitteessa (28.4.2016) <http://www.khaama.com/3-militants-killed-while-planting-ied-to-target-afghan-forces-in-helmand-0518>

Khaama Press 4.4.2016: Nangarhar hosts Afghan cricket team as thousands cheer for their WT20 performance. Osoitteessa (28.4.2016) <http://www.khaama.com/nangarhar-hosts-afghan-cricket-team-as-thousands-cheer-for-their-wt20-performance-0536>

Khaama Press 4.4.2016: 18 militants killed in Afghan forces raids in Baghlan, Uruzgan and Helmand. Osoitteessa (3.5.2016) <http://www.khaama.com/18-militants-killed-in-afghan-forces-raids-in-baghlan-uruzgan-and-helmand-0540>

Khaama Press 5.4.2016: ISIS commander among 6 killed in Nangarhar drone strike. Osoitteessa (28.4.2016) <http://www.khaama.com/isis-commander-among-6-killed-in-nangarhar-drone-strike-0550>

Khaama Press 5.4.2016: 8 ISIS loyalists killed in air and ground operations in Nangarhar. Osoitteessa (28.4.2016) <http://www.khaama.com/8-isis-loyalists-killed-in-afghan-and-ground-operations-in-nangarhar-0547>

Khaama Press 5.4.2016: Afghan intelligence arrest 19 militants for planning attacks in Kandahar. Osoitteessa (28.4.2016) <http://www.khaama.com/afghan-intelligence-arrest-19-militants-for-planning-attacks-in-kandahar-0551>

Khaama Press 6.4.2016: 39 ISIS loyalists killed in Afghan forces raids in Nangarhar. Osoitteessa (28.4.2016) <http://www.khaama.com/39-isis-loyalists-killed-in-afghan-forces-raids-in-nangarhar-0571>

Khaama Press 6.4.2016: NDS confirm suicide bomber shot dead near Kandahar police headquarter. Osoitteessa (28.4.2016) <http://www.khaama.com/nds-confirm-suicide-bomber-shot-dead-near-kandahar-police-headquarter-0566>

Khaama Press 7.4.2016: 4 ISIS loyalists, 3 Taliban insurgents killed in Nangarhar airstrikes. Osoitteessa (28.4.2016) <http://www.khaama.com/4-isis-loyalists-3-taliban-insurgents-killed-in-nangarhar-airstrikes-0580>

Khaama Press 12.4.2016: 7 policemen killed in a suspected insider attack in Kandahar. Osoitteessa (28.4.2016) <http://www.khaama.com/7-policemen-killed-in-a-suspected-insider-attack-in-kandahar-0631>

Khaama Press 13.4.2016: Taliban militants suffer casualties after attacking Kunar security posts. Osoitteessa (3.5.2016) <http://www.khaama.com/taliban-militants-suffer-casualties-after-attack-kunar-security-posts-0642>

Khaama Press 18.4.2016: Afghan commandos arrest key Taliban member Mullah Khalifa in Kandahar. Osoitteessa (28.4.2016) <http://www.khaama.com/afghan-commandos-arrest-key-taliban-member-mullah-khalifa-in-kandahar-0698>

Khaama Press 19.4.2016: Afghan Air Force destroy bomb making factory of Taliban in Kandahar. Osoitteessa (28.4.2016) <http://www.khaama.com/afghan-air-force-destroy-bomb-making-factory-of-taliban-in-kandahar-0703>

Khaama Press 20.4.2016: 64 killed, 347 wounded in deadly Kabul attack, Sediqi says. Osoitteessa (28.4.2016) <http://www.khaama.com/64-killed-347-wounded-in-deadly-kabul-attack-sediqi-says-0717>

Khaama Press 23.4.2016: Taliban suffer heavy casualties as Afghan forces re-open Kunduz-Takhar highway. Osoitteessa (28.4.2016) <http://www.khaama.com/taliban-suffer-heavy-casualties-as-afghan-forces-re-open-kunduz-takhar-highway-0740>

Khaama Press 24.4.2016: Top Taliban Leader Killed in a Special Military Operation in North of Afghanistan. Osoitteessa (3.5.2016) <http://www.khaama.com/top-taliban-leader-killed-in-a-special-military-operation-in-north-of-afghanistan-0743>

Khaama Press 25.4.2016: Taliban deputy shadow district chief killed in Takhar province. Osoitteessa (3.5.2016) <http://www.khaama.com/taliban-deputy-shadow-district-chief-killed-in-takhar-province-0754>

Khaama Press 28.4.2016: 6 militants killed, 60 arrested in Afghan commandos night raid in Kunduz. Osoitteessa (3.5.2016) <http://www.khaama.com/6-militants-killed-60-arrested-in-afghan-commandos-night-raid-in-kunduz-0773>

The New York Times 19.4.2016: More Than 14 Years After U.S. Invasion, the Taliban Control Large Parts of Afghanistan. Osoitteessa (3.5.2016) http://www.nytimes.com/interactive/2015/09/29/world/asia/afghanistan-taliban-maps.html?_r=0

Pajhwok 2.4.2016: Landslide Block Roads in Kunar, Nuristan. Osoitteessa (3.5.2016) <http://www.pajhwok.com/en/2016/04/02/landslides-block-roads-kunar-nuristan>

Pajhwok 17.4.2016: 6 killed, 147 injured in 3 days of Kunduz fighting. Osoitteessa (3.5.2016) <http://www.pajhwok.com/en/2016/04/17/6-killed-147-injured-3-days-kunduz-fighting>

Pajhwok 18.4.2016: Kunduz security situation fast deteriorating. Osoitteessa (3.5.2016) <http://www.pajhwok.com/en/2016/04/18/kunduz-security-situation-fast-deteriorating-public-reps>

Pajhwok 20.4.2016: Kunduz: Taliban capture Qala-i-Zal district's bazaar. Osoitteessa (3.5.2016) <http://www.pajhwok.com/en/2016/04/20/kunduz-taliban-capture-qala-i-zal-district%E2%80%99s-bazaar>

Pajhwok 20.4.2016: 3rd Polio Case Detected in Kunar. Osoitteessa (3.5.2016) <http://www.pajhwok.com/en/2016/04/20/3rd-polio-case-detected-kunar>

Pajhwok 21.4.2016: Taliban wanted to capture Kunduz to enter Central Asia. Osoitteessa (3.5.2016) <http://www.pajhwok.com/en/2016/04/21/taliban-wanted-capture-kunduz-enter-central-asia>

Pajhwok 25.4.2016: Key figure among 12 Taliban held in Kunduz, Jawzjan. Osoitteessa (3.5.2016) <http://www.pajhwok.com/en/2016/04/25/key-figure-among-12-taliban-held-kunduz-jawzjan>

RFE/RL 18.4.2016: Foreign Voices Ring Out In Afghan Spring Offensive. Osoitteessa (3.5.2016) <http://www.rferl.org/content/afghanistan-kunduz-taliban-offensive-foreign-fighters/26993864.html>

Radio Free Europe/ Radio Liberty (RFE/RL) 19.4.2016: More Than 300 Casualties In Massive Kabul Blast. Osoitteessa (28.4.2016) <http://www.rferl.org/content/afghanistan-kabul-attack-taliban-blast/27683207.html>

Radio Free Europe/ Radio Liberty (RFE/RL) 20.4.2016: Death Toll From Kabul Attack Rises To 64. Osoitteessa (28.4.2016) <http://www.rferl.org/content/afghanistan-kabul-attack-death-toll-rises/27685986.html>

Tolnews 6.4.2016: 29 Daesh Insurgents Killed in Nangarhar Operation. Osoitteessa (28.4.2016) <http://www.tolnews.com/en/afghanistan/24620-29-daesh-insurgents-killed-in-nangarhar-operation>

Tolnews 11.4.2016: 12 Killed In Nangarhar Suicide Attack. Osoitteessa (28.4.2016) <http://www.tolnews.com/en/afghanistan/24707-12-killed-in-nangarhar-suicide-attack>

Tolnews 11.4.2016: Hindus, Sikhs Mark 318th Vesak Day In Nangarhar. Osoitteessa (28.4.2016) <http://www.tolnews.com/en/afghanistan/24706-hindus-sikhs-mark-318th-vesak-day-in-nangarhar>

Tolnews 19.4.2016: Kunduz Shops Shut At Sunset Due To Taliban Threat. Osoitteessa (3.5.2016) <http://www.tolnews.com/en/afghanistan/24863-kunduz-shops-shut-at-sunset-due-to-taliban-threat>

Tolnews 20.4.2016: Key Taliban Commander Killed in Kunduz. Osoitteessa (3.5.2016) <http://www.tolnews.com/en/afghanistan/24874-key-taliban-commander-killed-in-kunduz-moi>

Tolnews 24.4.2016: Afghan and Pakistani Forces Clash in Nangarhar. Osoitteessa (28.4.2016) <http://www.tolnews.com/en/afghanistan/24948-afghan-and-pakistani-forces-clash-in-nangarhar>

Tolnews 25.4.2016: Pakistan Continues Missile Attack On Nangarhar. Osoitteessa (28.4.2016) <http://www.tolnews.com/en/afghanistan/24973-pakistan-continues-missile-attack-on-nangarhar-officials>

UN OCHA 17.4.2016: Flash Update No. 1 Conflict in North-eastern Afghanistan. Osoitteessa (3.5.2016) http://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/17_april_2016_kunduz_conflict_flash_update_no._1_final.pdf

LIITE 2: ToloNewsin kuukausitilastot

KUUKAUSI	ISKUJA	SIV.K.	MUITA LUKUJA	LÄHDE
tammikuu	696	108		http://www.tolonews.com/en/afghanistan/18170-nearly-700-attacks-occurred-in-january-tolonews-security-report (11.2.2015) ⁶⁴
helmikuu	848	84		http://www.tolonews.com/en/afghanistan/18533-22-percent-increase-in-security-incidents-tolonews (8.3.2015) ⁶⁵
maaliskuu	715	158		http://www.tolonews.com/en/afghanistan/18919-88-percent-increase-in-civilian-casualties-tolonews (5.4.2015) ⁶⁶
huhtikuu	912–940 (929)	254		http://www.tolonews.com/en/afghanistan/19384-tolonews-april-roundup-notes-sharp-spike-in-civilian-casualties (5.5.2015) ⁶⁷
toukokuu	1096	153		http://www.tolonews.com/en/afghanistan/19875-civilian-deaths-drop-in-may-amid-high-insurgent-casualties-report (6.6.2015)
kesäkuu	1068	160	5363 iskua ja 917 siv.k. tammi– kesäkuussa	http://www.tolonews.com/en/afghanistan/20320-afghanistan-faces-unprecedented-attacks-report (5.7.2015) ⁶⁸
heinäkuu	961	201	322 haavoittui	http://www.tolonews.com/en/afghanistan/20743-civilian-casualties-up-as-security-operations-drop-report (4.8.2015)
elokuu	1089	196	653 haavoittui	http://www.tolonews.com/en/afghanistan/21362-security-threats-up-by-13-percent-tolonews-survey (12.9.2015)
syyskuu	1061	246	478 haavoittui	http://www.tolonews.com/en/afghanistan/21781-sep-security-report-sees-sharp-increase-in-civilian-casualtiessept-security-report-sees-sharp-increase-in-civilian-casualties (8.10.2015)
lokakuu	897	88		http://www.tolonews.com/en/afghanistan/22244-october-the-deadliest-month-in-first-three-quarters-of-2015 (8.11.2015)
marraskuu	687–695 (691)	86		http://www.tolonews.com/en/afghanistan/22759-security-incidents-drop-23-percent-in-november-report (11.12.2015) ⁶⁹
joulukuu	678	>135		http://www.tolonews.com/en/afghanistan/23200-civilian-casualties-increase-in-december-against-previous-month- (8.1.2016)
2015	10.708– 10.744	>1869		

Tammi-helmikuussa 2016 iskujen määrä (1084) väheni neljänneksellä edellisvuoden kahteen ensimmäiseen kuukauteen verrattuna. Siviilejä kuoli 168, vähemmän kuin edellisvuonna. Konflikti on keskittynyt Nangarhariin sekä vähemmässä määrin Helmandiin, Kandahariin, Baghlaniin ja Faryabiin.⁷⁰ Myös Badakhshan on mainittu kielteisen kehityksen alueena.

⁶⁴ Iskujen määrä ilmoitetaan vajaaksi 700:ksi, mutta se oli helmikuussa 22 % suurempi.

⁶⁵ Siviilikuolleiden lukua sinänsä ei ilmoiteta, mutta se oli 22 % pienempi kuin tammikuun, mikä täsmää sen kanssa, että maaliskuussa se oli vuorostaan 88 % suurempi.

⁶⁶ Iskujen määrää ei ilmoiteta, mutta sen on todennut saksalainen uutiskooste Briefing Notes (13.4.2015, http://www.ecoi.net/file_upload/4543_1429527722_deutschland-bundesamt-fuer-migration-und-fluechtlinge-briefing-notes-13-04-2015-deutsch.pdf)

⁶⁷ Iskujen määrä ilmoitetaan runsaaksi 900:ksi, mutta se oli 28 % suurempi kuin tammikuun, mikä tarjoaisi lukua 912–918. Toisaalta sen voi laskea vähentämällä puolen vuoden iskujen määrästä muiden kuukausien luvut, jolloin saadaan luvuksi 940.

⁶⁸ Pelkästään kesäkuun siviilikuolleiden lukua sinänsä ei lähteessä ilmoiteta, mutta sen voi laskea vähentämällä puolen vuoden siviilikuolleiden määrästä aiempien kuukausien luvut. Sitä paitsi heinäkuussa se oli 26 % suurempi, mikä tarjoaisi lukua 201–202.

⁶⁹ Iskujen määrää ei ilmoiteta, mutta se oli 23 % pienempi kuin lokakuussa, mikä tarjoaisi lukua 687–695.

⁷⁰ ToloNews: New Report Cites Insurgent Attacks Down 25 Percent This Year (13.3.2016, <http://www.tolonews.com/en/afghanistan/24211-new-report-cites-insurgent-attacks-down-25-percent-this-year>); edellisvuoden vastaavalle ajalle ilmoitettu luku 1438 tosin poikkeaa alun perin ilmoitettujen kahden kuukauden yhteen lasketusta summasta 1544. Iskujen määrässä vähennystä oli siten joko 25 % tai 30 %. Siviilikuolleita oli 1/8 eli 12,5 % vähemmän kuin vuotta aiemmin.

LIITE 3: UNAMAN vuosiraportti 2015

UNAMA julkaisi vuosiraporttinsa 14.2.2016. Sen mukaan konfliktiperäinen siviilikuolleisuus jäi 4 % alle edellisvuoden; siviilejä kuoli 3545 ja haavoittui 7457. Koska kuitenkin haavoittuneiden suhde kuolleisiin jatkoi kasvuaan (2009: 1,47 – 2015: 2,10), kuolleiden ja haavoittuneiden yhteismäärä 11.002 oli vuorostaan 4 % suurempi kuin edellisenä vuonna.⁷¹ Uutisoinnissa korostettiin haavoittuneiden ennätyksellistä määrää, vaikka kuolleisuuden pitäisi olla ensisijainen indikaattori. Suomessa ainakin Yleisradio uutisoi suorastaan virheellisesti, että ”Afganistanin taisteluissa kuoli viime vuonna jälleen enemmän siviilejä kuin vuotta aiemmin”.⁷²

Maatietopalvelun 8.2.2016 julkaiseman turvallisuuskatsauksen (s. 3) ennusteen alaraja 3526 oli hyvin lähellä toteutunutta. Alueellinen jakauma osoittaa, että kaikilla muilla paitsi kahdella Afganistanin suuralueista kuolleiden ja haavoittuneiden yhteismäärä oli 2015 pienempi kuin 2014.⁷³ Taulukossa on siviiliuhrien yhteismäärä suuralueittain vuosina 2014 ja 2015 ^(k+h) sekä haavoittuneiden ja kuolleiden suhde ^(h:k) ja siviilikuolonuhrien määrä 2015 ^(k),⁷⁴ sekä siviilikuolonuhrien määrä 2015 turvallisuuskatsauksen ennusteessa (s. 6-7) ja virheeseen:

	Centre	CH	East	NE	North	SE	South	West
2014 ^{k+h}	1488	67	1813	929	1060	1677	2686	814
2015 ^{k+h}	1753	58	1646	1978	858	1470	2537	702
2015 ^{h:k}	3,3	0,9	2,4	2,1	1,9	1,9	1,8	1,9
2015 ^k	408	30	483	637	294	514	891	288
Ennuste	277	22	907	537	341	610	1017	267
Virhe	-32 %	-27 %	+88 %	-16 %	+16 %	+19 %	+14 %	-7 %

Konfliktiperäinen turvattomuus näyttäisi lisääntyneen ainoastaan keskisellä (Centre/Central) ja etenkin koillisella (NE = North East[ern]) suuralueella, jossa siviiliuhreja (kuolleita sekä haavoittuneita) oli yli kaksi kertaa enemmän kuin edellisenä vuonna. EASON tilastoon perustuva turvallisuuskatsaus oletti siviilikuolleisuuden pysyvän edellisvuoden tasolla lisättynä Kunduzin uhreilla, ottamatta huomioon väkiluvun kasvua. Näin saatu ennuste 3978 siviilikuolonuhrista oli 12 % toteutunutta (3545) suurempi. Virhe (po. +12 %) oli suurimmillaan itäisellä alueella, jolle ennustettiin huomattavasti suurempaa siviilikuolleisuutta (alueeseen kuuluvat mm. Kunar ja Nangarhar, perinteisesti väkivaltaisimpia läänejä); aliarviointia tapahtui eniten keskisellä alueella (mm. Kabul) ja keskisen ylämaan (Central Highlands) alueilla, joilla väkilukuun suhteutetun konfliktiperäisen väkivallan taso on aiemmin ollut matalimmillaan.

Kun yritetään korjata turvallisuuskatsauksen (s. 8) väkilukuun suhteutetun siviilikuolleisuuden läänikohtaisia tilastoja alueellisilla virhekertoimilla, väkivaltaisimpien läänien järjestys muuttuu seuraavanlaisesti: EASO/UNAMA 1.–2. Helmand ja Kunduz arviolta 39–40:100.000, 3.–4. Kunar ja Kandahar arviolta 29:100.000, 5. Paktika arviolta 24:100.000...ja Nangarhar vain 17:100.000 asukasta; ToloNewsin mukaan kolme väkivaltaisinta läänä (Uruzgan, Nimroz, Zabul) löytyvät vasta EASO/UNAMA-luettelon sijoilta 10.–12.:

⁷¹ UNAMA...Annual Report 2015 (https://unama.unmissions.org/sites/default/files/unama-protection-of-civilians-annual-report-2015-final_0.pdf) s. 1-2 sisältää luvut ja määritelmät ("conflict-related violence", "civilian casualties"). Haavoittuneiden ja kuolleiden suhde kasvoi vuodessa 14 %, mikä selittynee samanlaisella haavoittumisten rekisteröinnin automaattisella inflaatiolla kuin 43 %:n kasvu kuudessa vuodessa. Erityisen paljon haavoittuneita kuolleisiin nähden (313:42 ja 88:12) tuli muutamassa itsemurhauskassa Kabulissa 7. ja 22.8.2015 (s. 8, 42 ja 55). Edellisen vuoden siviilikuolonuhrien luku kasvoi 3699:stä 3701:een, mikä muutos voidaan jättää tilastoissa huomiotta.

⁷² "Afganistanin siviiliuhrien määrä kasvoi seitsemättä perättäistä vuotta" (YLE 14.2.2016,

http://yle.fi/uutiset/afganistanin_siviiliuhrien_maara_kasvoi_seitsematta_perattaista_vuotta/8672086); UNAMA laskee siviiliuhreiksi myös kapinallisten vihollisiksi määrittelemät ja kohdistetusti murhaamat virkamiehet mukaan lukien avustustyöntekijät, heimonvanhimmat, uskonnolliset johtajat, syyttäjät ja tuomarit, joita oli yhteensä 850 (UNAMA...Annual Report 2015 s. 43-44).

⁷³ UNAMA...Annual Report 2015 s. 8.

⁷⁴ UNAMA...Annual Report 2015 s. 8 ja 12. Edellisessä vuosiraportissa on eritelty kuolleet ja haavoittuneet suuralueittain ainoastaan maataistelujen ja tienvarsipommien uhreista (UNAMA...Annual Report 2014 s. 30 ja 45).

LÄÄNI (engl.)	SIV.K./ AS. 2015 (EASO)	SIV.K./ AS. 2015 (ToloN ews)	SIV.K./ AS. 2015	VIRHE	KORJATTU SIV.K./AS. 2015 (EASO)
Helmand	46	32	25-46	+14 %	40
Kunduz	33	20	11-41	-16 %	39
Kunar	55	23	23-61	+88 %	29
Kandahar	33	18	18-45	+14 %	29
Paktika	28	22	12-29	+19 %	24
Farah	20	23	17-23	-7 %	22
Laghman	39	13	13-46	+88 %	21
Khost	25	12	12-26	+19 %	21
Logar	14	22	13-22	-32 %	21
Zabul	23	34	23-34	+14 %	20
Uruzgan	22	54	21-54	+14 %	19
Nimroz	20	40	20-40	+14 %	18
Wardak	12	12	11-14	-32 %	18
Faryab	21	23	20-26	+16 %	18
Nangarhar	31	18	18-37	+88 %	17
Ghazni	20	14	14-23	+19 %	17
Paktya	17	17	17-23	+19 %	14
	14	14	12-16	+12 %	12

Erityistä huolta saattaisi aiheuttaa siviiliuhrien profiilien muuttuminen: vuonna 2015 kuoli 333 naista ja 733 lasta; edellisenä vuonna 2014 kuoli 298 naista ja 715 lasta. Naiskolonuhrien 12 %:n lisäys johtunee aiempaa summittaisemmasta väkivallasta, mutta lapsikuolonuhrien määrä väheni. Kummankin osalta uutisoitiin huomattavasta (naisten osalta jopa 37 %:n) lisäyksestä, mikä johtuu nimenomaan haavoittumisten yleistymisestä.⁷⁵ Hazaroihin kohdistuneet sieppaukset tapahtuivat lähes poikkeuksetta seka-asutusalueilla. Siepatuista 81 % vapautettiin ja 10 % kuoli tai surmattiin panttivankeutensa aikana. Tunnetuimmat tapaukset olivat Zabuliin sijoittuneet 30 bussimatkustajan sieppaus 23.2.2015 ja seitsemän automatkustajan (kaksi miestä, kaksi naista, kaksi poikaa ja tyttö) sieppaus 13.10.2015 sekä murha 6.–8.11.2015.⁷⁶

Taliban valtasi viime vuonna 24 kuntakeskusta, joista kuitenkin vain neljä pysyi sen hallussa vuoden loppuun asti. Vallatuista kunnista viisi oli Kunduzin läänissä ja neljä Badakhshanissa; kaksi kuntaa Taliban valtasi Badghisissa, Farahissa, Helmandissa, Kandaharissa ja Takharissa; yhden kunnan Taliban valtasi Baghlanissa, Faryabissa, Jawzjanissa, Kapisassa ja Nuristanissa.⁷⁷ Suurta kohua aiheuttanut mutta vain Nangarharissa todistettavasti havaittu ”Daesh”, jota arabiankielistä lyhennettä UNAMAn mukaan käytetään myös yleisesti kaikista ulkomaisista taistelijoista, surmasi tai haavoitti 82 ihmistä (0,7 % kaikista siviiliuhreista, tosin afgaanilaisittainkin poikkeuksellisen julmin menetelmin ja näyttävästi internetissä).⁷⁸

Konfliktin vuoksi 335.400 afgaania joutui muuttamaan kotoaan ja valtionsisäisesti siirtymään joutuneiden kokonaismäärä Afganistanissa nousi yli miljoonan.⁷⁹

⁷⁵ UNAMA...Annual Report 2015 s. 2, 13 ja 16-17.

⁷⁶ UNAMA...Annual Report 2015 s. 49; vrt. Liite 4.

⁷⁷ UNAMA...Annual Report 2015 s. 7.

⁷⁸ UNAMA...Annual Report 2015 s. 56. ”(Suur-)Syyrian/Levantin ja Irakin islamilainen valtio” (Dä’Esh) näyttäisi korvanneen perinteiset ”tshetsheenit” yleisnimityksenä Afganistanin tuntemattomille tai myyttisille kapinallisille, joiden merkitys on mahdollisesti täysin kuvitteellista tai vähintään liioiteltua; vrt. Liite 5: Khorasanin emiraatti.

⁷⁹ UNAMA...Annual Report 2015 s. 23-24; vrt. EASO s. 30

Liite 4: Ghaznin kunnat

Syksyn 2015 turvallisuuskatsaukseen sisältyi liitteenä 1 ”Jaghurin kevät” tämä selvitys, jota on sittemmin vain lievästi muokattu. Siinä on päällekkäisyyksiä liitteen 4 kanssa.

Hazaramaa

Hazarmaan eli dāriksi Hazarajatin kahden ydinläänin lisäksi hazarat muodostavat huomattavan väestönosan Ghaznissa, Uruzganissa, Ghorissa, Wardakissa, Parwanissa, Baghlanissa, Sar-e Polissa, Samanganissa ja Balkhissa. Alkuperältään tuntematon saksalaiskartta Afganistanin jakautumisesta levottomampaan (punainen) ja rauhallisempaan (vihreään) osaan vastaa pitkälti kansallisuusjakoa Wikipedian kartassa: vrt. tämän turvallisuuskatsauksen s. 6.⁸⁰

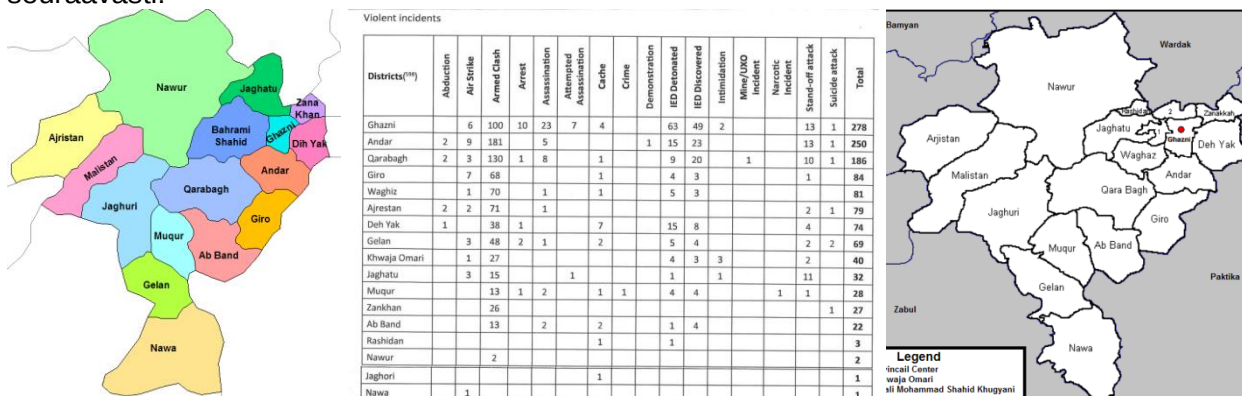
Kaikista hazarakunnista ei ole väestötilastoja eikä tietoa kansallisuusjakaumasta. Ne muodostavat kahta pientä poikkeusta (Balkhin läänin Chahar Kint ja Ghaznin läänin Dih Yak) lukuun ottamatta maantieteellisesti yhtenäisen alueen.

Ghaznin läänissä hazaroiden ja tadjhikkien yhteen laskettu osuus väestöstä on suunnilleen yhtä suuri kuin pataanien. Lääni jakautuu 19 kuntaan, joiden oikeinkirjoitus vaihtelee eri kielten äänteitä noudattavien translitterointijärjestelmien ja useammin mielivaltaisten käytäntöjen mukaan (Wikipedian persiankielisellä sivulla on hieman muista lähteistä poikkeavat asukasluvut):

engl. (Wikipedia)	suomalaisittain?	dāriksi	asukasluku (Wikipedia pers.)
Ab Band	Abbānd	ب ند آب	26124
Ajristan	Adzhrestan	اچر س د تان	28800
Andar	Andār	اندر	120000
Gelan	Gilan	گ پلان	52000
Giro	Giru	گ یرو	38000
Khogyani (Wali M. Shahid)	Khugiani	خوگ یانی	16000
Nawa	Nawe	نابوه	5000
Waghaz	Waghez	واغز	36000
Zana Khan	Zānekhan	خان زنه	17000
Rashidan	Rāshidan	ر شیدان	12000
Muqur	Moqor	مقر	47000
Deh Yak	Dejāk	پک ده	44000
Qarabagh	Qarebagh	باغ قره	132000
Ghazni	Ghāzni	غزنی	154000
Jaghātu	Dzhāghāte	جغتو	30000
Khwaja Umari	Khwadzheomāri	عمری خواجه	18000
Nawur	Nawor	ناور	91000
Malistan	Malestan	مال س د تان	81000
Jaghori	Dzhāghuri	جاغوری	158000

⁸⁰ https://en.wikipedia.org/wiki/File:Map_of_Ethnic_Groups_in_Afghanistan_by_district.svg. Hazaroista yleensä kertoo tuore ruotsalainen Lifos-raportti ”Temarapport Hazarer i Afghanistan”, 28.8.2015, <http://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=35510>

EASOn tilastoimat 1257 poliittisen konfliktin aseellista iskua jakautuivat Ghaznissa kunnittain seuraavasti:⁸¹

Luettelosta puuttuu hazarakunta Malestan, jossa ilmeisesti ei tilastoitu ainuttakaan iskua, sekä Jaghatusta (Bahrami Shahid) erotettu pataanikunta Khogyani (Wali Muhammed Shahid), joka ilmeisesti sisältyy taulukossa vielä Jaghatuun. Useimmat kunnat ovat vähintään 85 %:sti yhden kansallisuuden asuttamia. Levottomimmissa kunnissa, joissa oli 2,1–2,8 iskua 1000 asukasta kohti, oli tyypillisesti pataanienemmistö: Ajrestan, Giro, Zankhan, Waghiz ja Andar. Näyttäisi kuitenkin siltä, että Maahanmuuttoviraston linjauksessa, joka perustuu loppuvuoden 2010 tietoihin, rauhallisempien joukkoon luetut Khwaja Omarin kunta (2,2) ja Ghaznin kaupunki (1,8), joissa molemmissa kansallisuudet jakautuvat tasaisemmin, kuuluivat vuonna 2014 levottomimpiin alueisiin. Keskitasoon 0,8–1,6 iskulla 1000 asukasta kohti kuuluivat mahdollisesti Khogyani sekä Deh Yak, Qarabagh, Gelan ja Ab Band, joista ainoastaan Qarabaghissa kansallisuudet jakautuvat tasaisesti ja muut olivat pataanikuntia; enintään 0,6 iskua 1000 asukasta kohti oli seuraavissa kunnissa: hazaroiden Jaghatu (vaikka siihen sisällytettäisiin Khogyani), pataanien Muqur, Rashidan ja Nawa sekä hazaroiden Nawur, Jaghori ja Malestan; näistä vain hazarakunnat oli Maahanmuuttoviraston linjauksessa luettu rauhallisimpaan joukkoon.

Jaghorin vuosi 1394 (2015/2016)

Jaghori (Jaghuri, Dzhaghori, جاغوری) on väkiluvultaan Afganistanin suurimpia kuntia, 12 vuotta sitten arviolta 200.000 hazaran mutta nykyisin jo yli 560.000 hazaran asuttama kunta, jonka keskuspaikka on Sangemasha.⁸² Pitkään Jaghori säästyi kaikilta väkivaltaisuuksilta, mutta tammikuussa 2015 kymmenen Kabulista tai Ghaznista kotimatallaan ollutta jaghorilaista sai surmansa tienvarsimmin takia eteläisessä Gelanin naapurikunnassa.⁸³ Zabulin läänissä Daeshiksi esittäytynyt, vierasta kieltä puhunut joukkio sieppasi yöllä 23.2. kokonaisen bussillisen, 31 Ghaznin hazaraa. Tämä lamaannutti matkustajaliikennettä niin, että bussilippujen hinnat putosivat puoleen tai jopa kolmannekseen. Taliban tuomitsi sieppauksen ja lupasi auttaa siepattujen vapauttamisessa. Siepatuista 19 vapautettiin vankien vaihdossa 11.5. Jaghorin alueella. Taliban kuitenkin pysäytti 15.3. Jaghorissa lyhyeksi aikaa kahdessa autossa Ghazniin matkustaneet hazarat, joista yksi jäi vangiksi.⁸⁴ Huhtikuussa 4–5 ostosmatkalta palannutta

⁸¹ https://en.wikipedia.org/wiki/File:Ghazni_districts.png (ennen vuoden 2005 kuntauudistusta); EASO s. 84–85

⁸² https://en.wikipedia.org/wiki/Jaghori_District, http://www.triposo.com/poi/T_2d91778eb52f, http://www.afghan-bios.info/index.php?option=com_afghanbios&id=738&task=view&total=3197&start=1242&Itemid=2; vrt. kuvia orpottytökodista (<http://afghanistanhilfe.org/galerie/fotos/?galerie=549>) ja laajalti alueen ulkopuolellakin tunnetusta sairaalasta (<http://afghanistanhilfe.org/galerie/fotos/?galerie=537>) ympäristöineen

⁸³ Hazara People International Network 24.1.2015, <http://www.hazarapeople.com/2015/01/24/nine-hazara-passengers-killed-by-taliban/>; The Kabul Times 24.1.2015, <http://thekabultimes.gov.af/index.php/newsnational/5568-danesh-condos-martyrdom-of-8-civilians-in-jaghori-district.html>; Markezi Press 1.2.2015, <http://markazipress.com/en/civilians-demonstrated-jaghori/>

⁸⁴ Khaama Press 15.3.2015, <http://www.khaama.com/9-civilians-freed-by-kidnappers-in-ghazni-3009/print/>; Bokhdi News Agency 18.3.2015, <http://www.bokhdinews.af/english/internal/10283-Protestors-we-want-immediate-release-of-31-abducted-passengers>; The National 22.3.2015, <http://www.thenational.ae/world/central-asia/fearing-isil-afghanistans-shiites-look-for-help-from-former-foes>; Gandhara RFE/RL 11.5.2015, <http://gandhara.rferl.org/articleprintview/27010279.html>

hazaraa pysäytettiin ja mestattiin läheisessä Malestanin kunnassa, mistä epäiltiin Daeshia.⁸⁵ Kevään kuluessa eri puolilta Ghaznia uutisoitiin myös tienvarsipommiin ajaneista siviileistä.

Elokuussa Jaghorissa jälleen murhattiin neljä ja siepattiin 12 hazaraa matkallaan Ghazniin.⁸⁶ Taliban tuomitsi syyskuussa 2015 hazaroihin kohdistuneet väkivaltaisuuudet ja syytti niistä luopioita sekä Uzbekistanista tulleita vieraita, jotka yrittivät kylvää eripuraa kansallisuuksien välille.⁸⁷

Jaghorilaisille oli presidentinvaalikampanjan aikana luvattu parannusta liikenneturvallisuuteen, josta he olivat jo pitkään valittaneet. Naapurialueilla tapahtuneista Talibanin ja sen kilpailijoiden yhteenotoista huolimatta Jaghori itse pysyi maanteitä lukuun ottamatta rauhallisena ja koulut avoimina.⁸⁸ Jaghorissa järjestettiin kolmatta vuotta tyttöjen lento- ja koripalloturnauksia.⁸⁹ Toisaalta avioeroa hakenut nainen valitti ihmisoikeusjärjestölle Kabulissa, ettei saanut avioeroa Jaghorin tuomioistumista.⁹⁰

Hazarapropagandaa

Hazaroiden huoli turvallisuudestaan perustuu hyvin vanhoihin historiallisiin kokemuksiin: useimmiten vedotaan 1990-luvun tai sata vuotta vanhempiin 1890-luvun vainoihin, joiden välillä hazarat ovat kärsineet syrjäseutujen tavanomaisesta alikehittyneisyydestä sekä rasistisesta syrjinnästä. Hazarat ovat varautuneet pataani-islamistien mahdollisiin uusiin vainoihin kiihtyneellä maastapaolla ja propagandalla, jota on välitetty länsimaihin sähköpostikampanjoilla.

Afganistanin pakolaisministeri säid Hussein Alemi Balkhi on hazara ja entisen iranilaismielisen Wahdat-puolueen aktiivi.⁹¹ Hänen kerrotaan vastustaneen muun hallituksen ja presidentin ymmärtäväisempää suhtautumista Saksan aikeisiin palauttaa kielteisen turvapaikkapäätöksen saaneita Afganistaniin.⁹²

Immissalakuljetuksen hinnat ovat romahtaneet: Vielä syksyllä 2015 afgaanin piti maksaa 15–30.000 USD päästäkseen suoraan Eurooppaan väärillä papereilla mutta aidolla viisumilla; tämän hinnan olivat valmiit maksamaan ulkomaalaisten palveluksesta työttömiksi jääneet tulkit, rakennusmiehet, autonkuljettajat, henkivartijat, siivoajat ja kokit.⁹³ Kevättalvella 2016 kokonainen perhe pääsi 10–15.000 USD:n hinnalla.⁹⁴ Afgaaniturvapaikanhakijoiden profiili onkin muuttunut teinipojista perheellisiin. Lähtöä vauhdittavat Kunduzin lyhytaikaisen menetyksen demoralisoiva vaikutus, leudon talven aiheuttama huoli kuivuudesta (jota kevätsateet ovat lievittäneet), huhut Euroopan kiristävästä turvapaikkapolitiikasta ja Pakistanin uhkaus aloittaa joukkokarkoitukset heinäkuun alusta.

⁸⁵ Khaama Press 17.4.2015, <http://www.khaama.com/militants-behead-4-abducted-civilians-in-ghazni-province-1007>; AFP 17.4.2015, <http://reliefweb.int/report/afghanistan/five-abducted-shiites-beheaded-afghanistan-officials>

⁸⁶ Reuters 12.8.2015, <http://www.reuters.com/article/2015/08/12/us-afghanistan-kidnapping-idUSKCN0QH14W20150812>. Tuore Lifos-kooste Kabuln ja Ghaznin välisen matkustamisen vaihtoehtoista on Ruotsissa laadittu "Fråga-svar - Afghanistan. Resväg mellan Kabul och Ghazni", 3.9.2015, <http://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentAttachmentId=42459>

⁸⁷ Taliban Slams Daesh (IS) Over Hazara Killings In Afghanistan (The Citizen 10.9.2015, <http://www.thecitizen.in/index.php/OldNewsPage/?Id=5091>); Abubakar Siddique: Afghan Taliban Detail Fight Against Uzbek IS Militants (RFE/RL Gandhara 30.11.2015, <http://gandhara.rferl.org/a/afghan-taliban-detail-fight-against-uzbek-is-fighters/27397739.html>)

⁸⁸ Saksalaisraportti lokakuulta 2014 (http://www.fk-afghanistan.de/files/FKA-Reisebericht_Kabul2014_kurz.pdf)

⁸⁹ Paiwandgah 22.1.2015, <http://paiwandgah.af/girls-from-ghazni-defy-norms-in-the-volleyball-court/>

⁹⁰ IWPR 15.9.2015, <https://iwpr.net/global-voices/divorce-rights-still-elusive-afghan-women>

⁹¹ Virallinen elämäkerta: <http://morr.gov.af/en/page/3342/3343>; vrt. https://en.wikipedia.org/wiki/Hezbe_Wahdat

⁹² Schluss mit Smiley (Der Spiegel 9/27.2.2016 s. 34–36, <http://www.spiegel.de/spiegel/print/d-143351309.html>). Saksalaislehti mainitsee afgaanien joukkopaon syyksi ulkomaisten joukkojen vetäytymisen aiheuttaman epäluottamuksen tulevaisuuteen sekä syyskesällä 2015 hallitsemattomaksi riistäytyneen syrjalaisten ja irakilaisien turvapaikanhaun, joka näyttää tehneen Eurooppaan menosta helppoa ja etenkin Saksasta vieraanvaraisen kohteen (Saksa onnistui palauttamaan 2015 ainoastaan yhdeksän afgaania). Niinpä afgaanien osuus Balkanin-reitin kulkijoista on noussut neljännekseen. Viime vuonna afgaaniturvapaikanhakijoiden määrä Saksassa yli kolminkertaistui 31.380:een ja pelkästään tammikuussa 2016 kasvoi 18.099:llä.

⁹³ Susanne Koelbl: Europa oder Tod (Der Spiegel 44/24.10.2015 s. 91–94, <http://www.spiegel.de/spiegel/print/d-139456073.html>)

⁹⁴ Schluss mit Smiley (Der Spiegel 9/27.2.2016 s. 34–36, <http://www.spiegel.de/spiegel/print/d-143351309.html>)

Afganistanin maahanmuuttokeskukseksi on kasvanut Herat, josta on hyvät yhteydet Iraniin. Maan viisumin saa 100 USD:lla.⁹⁵ Etenkin köyhemmät hazarat pysähtyvät usein Iranissa joksikin ansaitsemaan matkarahojaan. Siellä heitä samoin kuin Iranin vankiloihin joutuneita houkutellaan liittymään Syyriassa taisteleviin palkkasotureihin. Assadin hallinnon tukena taistelee 10–20.000 afgaanivapaaehtoista; monille Iranissa vangituille afgaaneille (maassa on arviolta kolme miljoonaa afgaania, joista vain kolmannes laillisella oleskeluluvalla) vaihtoehdoksi on tarjottu vain karkoitusta Afganistaniin ja 12-vuotiaidenkin kerrotaan joutuneen taisteluihin.⁹⁶

Hazaroiden turvapaikan tarvetta on tähdentänyt Brysselissä sijaitseva World Hazara Council, jonka jakelema muistio ”A Brief Description of the Human Rights Situation of Hazaras in Afghanistan and Pakistan” (12.11.2015) viittaa 130 vuoden historiaan, kehuu neuvostomiehitystä ja kertoo yli 150 hazaran joutuneen vuoden 2015 kuluessa terroristien sieppaamiksi maanteillä; heistä ainakin 33 murhattiin ja 43 oli yhä kateissa; kirjelmä muistuttaa myös keväisin toistuvista laidunmaakiistoista kutshipaimentolaisten kanssa ja että Pakistanissa hazaroita on surmattu erilaisissa salamurhissa sekä terrori-iskuissa keskimäärin sata ihmistä vuodessa.⁹⁷ Samaa perua lienee Euroopan maahanmuuttovirastoille osoitettu, Anonymous Afghan Security Analysts Group (AASAG) -nimisen ryhmän kirjallinen varoitus pataanimiehistä, jotka yrittäisivät soluttautua afgaaniturvapaikanhakijoiden joukkoon. Suomea ei kuitenkaan mainita erityisenä kohteena. Kirjelmä syyttää Afganistanin presidenttiä ahmedzai-kutshiheimonsa suosimisesta – presidentin väitetään armahtavan heitä ja kehoittavan heitä lähtemään turvapaikanhakijoiksi Eurooppaan. Se toteaa useimpien heistä olevan Afganistanin ja Pakistanin kaksoiskansalaisia.

⁹⁵ Susanne Koelbl: Europa oder Tod (Der Spiegel 44/24.10.2015 s. 91-94, <http://www.spiegel.de/spiegel/print/d-139456073.html>)

⁹⁶ Christoph Reuter: Der Mitmach-Krieg (Der Spiegel 50/5.12.2015, <http://www.spiegel.de/spiegel/print/d-140274140.html>) s. 85; Iran Sending Thousands of Afghans to Fight in Syria (Human Rights Watch 29.1.2016, <https://www.hrw.org/news/2016/01/29/iran-sending-thousands-afghans-fight-syria>)

⁹⁷ Kotisivusto: <http://www.worldhazaracouncil.org>; kirjelmän liitteenä on luettelo hazaroihin kohdistuneista murhista ja sieppauksista 24.2.–8.11.2015 (Ghazniin sijoittuvat 16.3., 14.4., 8. ja 16.6., 9. ja 12.8. sekä 20.9. tapahtuneet rikokset, joiden uhreista ainakin kahdeksan murhattiin).

LIITE 5: Khorasanin emiraatti

Syksyn 2015 turvallisuuskatsaukseen sisältyi liitteenä 3 ”Afganistanin Däesh ja Khorasanin emiraatti” tämä selvitys, jota on sittemmin vain lievästi muokattu. Luvuissa ”Hazarasiappaukset ja -murhat” sekä ”Mahdollisia vaikutuksia maastamuuttoon” on päällekkäisyyttä liitteen 3 kanssa.

Afganistanin sisällissodan historia näyttää tehneen täyden kierroksen kun valkoista lippua liehuttavien Taliban (myös Taleban, ”Opiskelijat”) -kapinallisten joukossa on noussut esiin uusi haastaja, mustaa lippua liehuttava Däesh (engl. Daesh ym.), joka vaatii Afganistania liittymään laajempaan islamistiseen utopiaan, kalifaattiin. Uusi kapinaliike kapinoi myös muita kapinallisia vastaan ja haastaa al-Qaidan maailmanlaajuisena kattojärjestönä. Tästä on aiheutunut paljon hämmennystä ja ristiriitaisia ennusteita.

Taustaa

Tutkijat ovat jo vuosia kiistelleet siitä, onko Taliban-liikkeellä ollut toimivaa keskusjohtoa syksyn 2001 jälkeen, jolloin se joutui vetäytymään Afganistanin kaupungeista, vai esiintyvätkö toisistaan riippumattomat paikalliset ryhmät Talibanin nimissä verhotakseen järjestäytyneen rikollisuuden intressit (ase- ja huumekaupan, suojelurahan keruun) nimelliseen ideologiaan. Jälkimmäinen teoria on saanut vahvistusta kesällä 2015 paljastuneesta Taliban-johtajan molla Omarin kuolemasta, joka oli tapahtunut jo kolmatta vuotta aiemmin, sikäli kuin siihenkään tietoon voi luottaa. Talibanin nimissä esiintyneille komentajille ja rauhanneuvottelijoille sekä keskusjohton viestejä välittäneille asiamiehille oli noloa vastata kysymyksiin, kuka oli heitä johtanut viime vuosina ja onko edes uusi johtaja elossa. Omarin seuraajaksi valittiin 29.7. molla Akhtar Mansur,⁹⁸ mutta pian järjestön sisäisestä valtataistelusta tuli julkista ja eräät ryhmät julistautuivat virallisestikin riippumattomiksi. Syksyllä 2015 uutisoitiin jo laajalti Taliban-ryhmien keskinäisistä kahakoista ja Däeshin noususta Talibanin rinnalle tärkeimpänä kapinallisliikkeenä. Joulukuun alussa huhuttiin Mansurin kuolemasta. Maaliskuussa 2016 Mansurin seuraajat taistelivat Heratissa kilpailevan molla Rasulin seuraajia vastaan.⁹⁹

Däesh (tarkemmin DäE’Sh, Dal’Sh) on arabiankielinen lyhenne sanoista, jotka tarkoittavat ”Irakin ja Syyrian islamilainen valtio” (loppu-sh johtuu sanasta Sham, joka tarkoittaa Damaskoksen kaupunkia ja sitä ympäröivää muinaista maakuntaa, eurooppalaisten Syyriaa, mutta koska se oli nykyistä Syyrian valtiota suurempi, siitä on joskus käytetty myös laveampaa nimitystä Suur-Syyria tai Levantti) eli englanninkielisen ISIS- tai ISIL-lyhenteen viimeistä kirjainta.¹⁰⁰ Omassa retoriikassaan Däesh puhuu koko muslimimaailman kattavasta kalifaatista, jossa muinaisen Itä-Persian maakunta Khorasan (nykyinen Afganistan ja osia naapurimaista) muodostaa vain yhden maakunnan (wilajat).¹⁰¹ Afganistanin Däesh on siten vielä Talibaniakin selvemmin epämääräinen ja mediavetoinen yhteisnimitys maantierosvoille, jotka eivät välttämättä ota käskyjä vastaan Syyriasta, eivät tunne ”islamilaisen valtion” tai ”kalifaatin” hallintorakenteita, eivät pidä

⁹⁸ Bette Dam: ”Mullah Akhtar Mansoor: Taliban's new leader has reputation for moderation” (The Guardian 1.8.2015, <http://www.theguardian.com/world/2015/jul/30/mullah-akhtar-mansoor-talibans-new-leader-has-a-reputation-for-moderation>). Mielenkiintoinen on väite uuden Taliban-johtajan maltillisuudesta ja valmiudesta rauhaan jo 2001, vaikka tällaiset ovat usein toimittajien toiveajattelua.

⁹⁹ Abubakar Siddique: Scores Of Taliban Fighters Killed In Infighting (Gandhara RFE/RL 9.3.2016, <http://gandhara.rferl.org/a/afghanistan-taliban-fighters/27600747.html>)

¹⁰⁰ Christoph Reuter: Die schwarze Macht - Der 'Islamische Staat' und die Strategen des Terrors (Pössneck 2015) s. 18-19. Saksalaisen Der Spiegel -viikkolehden kokeneen Syyrian-toimittajan yli 300-sivuinen kirja lienee paras yleisesitys Syyriassa ja Irakissa toimivasta terroristijärjestöstä. Kirja mainitsee lyhyesti myös sen toiminnasta Libyassa (s. 296-301), mutta ei Afganistanissa. Amnesty vuosiraportissaan epäilee, missä määrin Afganistanin-etäispäätteellä on aitoja yhteyksiä emäjäjärjestöön: ”the extent to which groups operating under its banner had any affiliation to IS in Syria was unclear” (<https://www.amnesty.org/en/countries/asia-and-the-pacific/afghanistan/report-afghanistan/>).

¹⁰¹ Khorasan (suomeksi ehkä mieluiten Horasan) tai ”Chorizon” mainitaan eräissä 600-luvulla nykyisen Koillis-Syyrian, Pohjois-Irakin tai Kaakkois-Turkin alueella kirjoitetuissa maailmanlopun ennustuksissa Antikristuksen syntymäpaikkana. Kirjallisuudenhistorian tutkimuksessa ”pseudo-Methodioksena” tunnettu kirjoittaja oli kristitty, mutta arameankielinen alkuteos käännettiin pian kreikaksi, latinaksi, arabiaksi jne. Se oli erittäin suosittu keskiajan Euroopasta aina Etiopiaan ja Kaakkois-Aasiaan asti.

puoluekokouksia eivätkä noudata mitään ylhäältä annettuja sääntöjä. On kuitenkin väitetty, että joukko ulkomaalaisia, jotka muodostivat syksyyn mennessä puolet arviolta tuhannen miehen joukosta, olisi saanut afgaanit oppivaisiksi maksamalla taistelijoille kymmenkertaista palkkaa Talibanin verrattuna, 700 US\$ kuukaudessa.¹⁰²

Däeshin levinneisyys Afganistanissa

Däeshin kerrotaan hirttäneen vuoden 2014 lopulla tusinan verran Taliban-komentajia Nuristanissa.¹⁰³ taistelijoita havaittiin tammikuuhun 2015 mennessä ensin Farahin läänissä, jossa Afganistanin armeija ilmoitti kuljeskelleen ainakin 70 miestä, joukossaan 13 ”arabia, kurdia ja tshetsheenä” (afgaaniviranomaisilla on ollut tapana luetella tshetsheenit ”yms.”-ilmaisun korvikkeena luetteloissaan ulkomaisista taistelijoista, vaikkei näistä ole milloinkaan saatu konkreettista näyttöä). Helmikuuhun mennessä taistelijoita nähtiin Helmandissa, Zabulissa, Ghaznissa, Faryabissa, Kunduzissa, Parwanissa ja Logarissa. Däeshin afgaanijohtaja oli aluksi huhujen mukaan Abdulrahim Muslim Dost, mutta 26.1. Khorasanin kuvernööriksi julistettiin entinen Pakistanin Taliban-sisarjärjestön ”emiiri” Hafez Saeed Khan, varamiehenään Abdulrauf Khadim, joka oli 2007 vapautettu Guantanamon vankilasta mutta ilmeisesti surmattiin tammi-helmikuun vaihteessa 2015 Helmandissa.¹⁰⁴

Todellisuudessa on mahdotonta arvioida uskottavasti Däeshin taistelijoiden määrää tai nimetä muita kuin itse itsensä ilmoittaneita paikallisia johtajia. Däeshille uskollisuutta vannoneisiin entisiin Taliban-komentajiin luetaan nykyisin molla Rasul ja nimellisesti uzbekista – tosin väitetysti myös muista entisen Neuvostoliiton kansallisuuksista ja arabeistakin – koostuva ”Uzbekistan islamilainen liike” (engl. IMU), jonka kerrotaan pirstaloituneen.¹⁰⁵ Rasul on kuitenkin kiistänyt väitteen ja selittänyt edustavansa ”Afganistanin islamilaisen emiraatin korkeaa neuvostoa”.¹⁰⁶

Däesh on markkinoinut itseään TV:stä ja Internetistä tutuilla mestausvideoilla, jotka ovat suuresti järkyttäneet afgaaneja. Jopa Talibanin kannattajat ovat tuominneet Däeshin julmuudet ja kyläpäälliköt ovat kääntyneet Talibanin puoleen vaatien toimia Däeshiä vastaan. Koska Taliban on vuosien ajan yrittänyt voittaa väestöä (myös perinteisesti epäluuloisia hazaroita) puolelleen lupaamalla aiempaa suvaitsevaisempaa asennetta, järjestystä ja oikeudenmukaisuutta, Talibanin on nyt taisteltava Däeshiä vastaan varjellakseen reviiriään. Tällaisissa kahakoissa Taliban torjui Däeshin joukot Farahissa touko-kesäkuun vaihteessa 2015, mutta samanaikaiset taistelut Nangarharissa jättivät Däeshin vahvoin aseisiin.¹⁰⁷ Syyskuussa Däeshin uutisoitiin toimivan 25 läänissä, mutta lähteenä käytetty YK-raportti itse asiassa arvioi ”lähes 70” taistelijan tulleen Afganistaniin, jossa heidät oli ”nähty” 25 läänissä, ja analytikko Nasrullah Stanekzai arveli koko

¹⁰² ”ISIL and the Taliban” (Al Jazeera 1.11.2015, <http://www.aljazeera.com/programmes/specialseries/2015/11/islamic-state-isil-taliban-afghanistan-151101074041755.html>), Najibullah Quraishin ja Jamie Doranin 47.45 minuutin video!

¹⁰³ ”ISIL and the Taliban”; kuvaus muistuttaa suuresti Talibanin omaa myytistä esiinmarssia Kandaharissa 20 vuotta aiemmin ja vaikuttaa siltä, että Däesh haluaisi esiintyä samalla tavalla korruptionvastaisena nuorekkaana voimana.

¹⁰⁴ Franz J. Marty: ”The Looming Specter of Daesh in Afghanistan - Is Daesh a threat to Afghanistan, or do they just have a good public relations strategy?” (9.2.2015, <http://www.foreignpolicy.com/2015/02/09/the-looming-spectre-of-daesh-in-afghanistan/>); Lähi-idässä tshetsheeneiksi kutsutaan erään käsityksen mukaan kaikkia venäjää puhuvia entisen Neuvostoliiton kansallisuuksia (”Jihadistikouluttaja paljastaa: Venäjältä tulleet aiheuttaneet ongelmia ISIS:lle”, Verkko uutiset 19.11.2015, <http://www.verkkouutiset.fi/ulkomaat/Ex%20ISIS%20kouluttaja%20etninen%20kahakointi-43350>, lähteenään Däeshin entisen jäsenen haastattelu, Michael Weiss: ”How ISIS Picks Its Suicide Bombers”, The Daily Beast 16.11.2015, <http://www.thedailybeast.com/articles/2015/11/16/how-isis-picks-its-suicide-bombers.html>)

¹⁰⁵ ”Breakaway Faction Challenges New Taliban Leadership” (RFE/RL 9.11.2015, <http://www.rferl.org/articleprintview/27354221.html>); Bruce Pannier: The Islamic Movement Of Uzbekistan Comes Unraveled (RFE/RL Gandhara 28.11.2015, <http://www.rferl.org/content/gishlog-ovozi-islamic-movement-uzbekistan-fractured/27395160.html>); Abubakar Siddique: Afghan Taliban Detail Fight Against Uzbek IS Militants (RFE/RL Gandhara 30.11.2015, <http://gandhara.rferl.org/a/afghan-taliban-detail-fight-against-uzbek-is-fighters/27397739.html>)

¹⁰⁶ ”Afghan Taliban Splinter Group’s New Chief Backs Islamic Statew ‘Brothers’ - But Only Abroad” (RFE/RL 8.11.2015, <http://www.rferl.org/articleprintview/2735225.html>)

¹⁰⁷ ”Taliban, Daesh militants clash in Afghanistan” (Al-Bawaba 2.6.2015, <http://www.albawaba.com/news/taliban-daesh-militants-clash-afghanistan-702150>); ”ISIL and the Taliban”

ryhmää Pakistanin turvallisuuspalvelun kulissiksi.¹⁰⁸ Syksyllä Däeshin vahvimaksi tukialueeksi ilmoitettiin Kunar.¹⁰⁹ Alkuvuodesta 2016 uutisoitiin Däeshin heikentymisestä Nangarharissa.¹¹⁰

UNAMAn mukaan Daesh-nimitystä käytetään yleisesti kaikista ulkomaisista taistelijoista, jotka surmasivat tai haavoittivat 2015 kuluessa 82 ihmistä (0,7 % kaikista siviiliuhreista, tosin afgaanilaisittainkin poikkeuksellisen julmin menetelmin ja näyttävästi internetissä).¹¹¹

Myyttisten tshetsheerien työn perillisiä

Däeshin ilmestymisen myötä näyttää siltä, että aiemmin sakeana esiintyneet perättömät ilmoitukset ympäriinsä vaeltavista tshetsheeneistä tulevat häviämään. Jo nyt on todettu afgaanien kutsuvan kaikkia tunnistamattomia ulkomaalaisia taistelijoita Däeshiksi.¹¹² Siitä huolimatta vielä EASOn turvallisuuskatsaus tammikuulta 2016 sisälsi viittauksia tshetsheeneihin, jotka lähdekriittisesti tarkasteluina muuttuvat epäluotettaviksi kansallisuusluetteloiksi.¹¹³

s. 42, alaviite 291 < <http://www.tolonews.com/en/afghanistan/20782-afghan-forces-launch-joint-operation-in-kabuls-sorobi-district>: "According to ANA officials, already several domestic and foreign insurgents have been killed, including a number of Chechen and Arab terrorists."

s. 61, alaviite 491 < <https://www.afghanistan-analysts.org/the-empty-streets-of-mohammad-agma-logars-struggle-against-the-taliban/>: "Speaking to AAN, Haji Ali Muhammad, a representative of Logar province in the lower house of parliament, also said there were "Pakistani, Arab and Chechen Taliban in Logar."

s. 137, alaviite 1370 < <http://www.tolonews.com/en/afghanistan/16092-hundreds-of-insurgents-attack-districts-of-faryab>: "Moreover, Faryab Police Chief Toryalai Abadyani added to Baktash's comments, asserting that the insurgents are trained in Pakistan."

"Uzbeks from Uzbekistan, Tajiks from Tajikistan, Arab, Chechen and other insurgents are trained in Pakistan." & <http://www.theafghanistanexpress.com/epaper/August%2026,%202014/August26.2014.pdf>: "The [Faryab] governor [Mohammadullah Batash] alleged [to Pajhwok News] the recent insurgency in Ghormach and Qaisar was led and waged by Pakistani, Uzbek, Chechen and Tajik fighters."

s. 144, alaviite 1459 < <http://www.tolonews.com/en/afghanistan/19280-influx-of-foreign-militants-blamed-for-uptick-in-violence>: "Local officials reported the presence of leadership elements for foreign insurgents from Uzbekistan, Chechnya, the Arabian Peninsula, Turkmenistan and China's Uighur community."

Tällaisia – niin tshetsheenejä kuin nyttemmin Däeshiä koskevia – merkityksettömiä mainintoja on syytä suhteuttaa lähteiden maan- ja kansatieteen tuntemukseen, mahdollisuuteen nähdä kyseisten henkilöiden passit tai kuulla heidän äidinkieltään sekä käsitteelliseen epätarkkuuteen, josta on useitakin kuvauksia.¹¹⁴ Erään tiedon mukaan Däesh kutsuu "tshetsheeneiksi" on kutsuttu kaikkia keskiaasialaisia muslimeja,¹¹⁵ toisen mukaan myös kaukasialaisia.¹¹⁶

¹⁰⁸ Som Patidar: "U. N. Report Says ISIS Has Presence In 25 Afghan Provinces" (HNGN 27.9.2015, <http://www.hngn.com/articles/133896/20150927/u-n-report-isis-presence-25-afghan-provinces.htm>)

¹⁰⁹ "ISIL and the Taliban"

¹¹⁰ Abubakar Siddique: "Is Islamic State On The Verge Of Defeat In Last Afghan Stronghold?" (RFE/RL Gandhara 17.2.2016, <http://gandhara.rferl.org/a/afghanistan-is-defeated/27558495.html>); Harleem Gambhir: ISIS in Afghanistan (ISW 3.12.2015, <http://www.understandingwar.org/background/isis-afghanistan-december-3-2015>), joka osin lähteistettynä luettelee myös Sar-i-Pulin, Jawzjanin, Takharin, Paktian ja Laghmanin lääneinä, joissa Däeshistä olisi tehty havaintoja.

¹¹¹ UNAMA...Annual Report 2015 s. 56; vrt. Liite 2.

¹¹² UNAMA...Annual Report 2015 s. 56.

¹¹³ EASO

¹¹⁴ <http://easterncampaign.com/2011/05/19/chechens-cubans-and-other-mythical-beasts-of-afghanistan/> (19.5.2011)

¹¹⁵ "Central Asian Muslims, whom ISIS collectively refer to as 'Chechens'"

(<http://www.israelnationalnews.com/News/News.aspx/190224#.VsF5Gk1f2Uk>)

¹¹⁶ "All fighters from the Caucasus or former Soviet republics tend to be referred to by the catch-all word "Chechens." (<http://www.thedailybeast.com/articles/2015/11/16/how-isis-picks-its-suicide-bombers.html>)

Hazarasiappaukset ja -murhat

Syyrian ja Irakin joukkomurhia jäljittelevä Däesh (monien afgaanien mukaan sen murhamiesten täytyy olla arabeja tai muita ulkomaalaisia) on lietsonut sunnien vihaa ja halveksuntaa shiioja kohtaan. Afganistan ei kuitenkaan ole Irak tai Syyria, joissa sunniväestö tuntee jääneensä poliittisen vallan ulkopuolelle. Afganistanissa shiit samaistetaan hazaroihin, jotka ovat tunnistettavissa mongolipiirteidensä perusteella, ja joihin kohdistui väkivaltaisuutta viimeksi 1990-luvulla (muut shiiryhmät ovat Afganistanissa huomattavasti vähälukuisempia ja vaikeammin tunnistettavissa). Taliban-hallinnon kukistumisen jälkeen syksystä 2001 Afganistanin hallituksessa, viranomaisissa, turvallisuusjoukoissa ja liike-elämässä ovat kaikki kansallisuudet olleet edustettuina. Hazarat ovat yhä tyypillisesti köyhää väestöä, mutta heidän asuttamansa vuoristoiset syrjäseudut ovat saaneet nauttia suhteellisesta rauhasta ja kansainvälisen kehitysyhteistyön tuomasta olojen kohentumisesta. Siksi muutamat näyttävät hazaramatkustajien sieppaukset maanteillä ja mestaukset Däeshin nimissä ovat aiheuttaneet hazaroissa suurta järkytystä. Hallitukselta on vaadittu parempaa tieturvallisuutta. Ulkomaalaisille uutisoinnissa on painotettu uskontoa, koska ”shiit” tunnetaan paremmin kuin ”hazarat” ja rinnastus Lähi-itään tuntuu selittävän ongelmaa. Todellisuudessa ei kuitenkaan vielä tiedetä, onko väkivaltaisuuksien kohdistuminen hazaroihin ollut sattumaa ja tarkoituksena vauhdittaa lunnasrahojen maksamista siepatuista haluavatko jotkut tosiaan muuntaa konfliktia uskonsodaksi.

Esimerkiksi Ghaznin läänin Jaghorin hazarakunta oli pitkään säästynyt kaikilta kohdistetuilta väkivaltaisuuksilta (satunnaisia tienvarsipommien yms. uhreja on toki ollut), mutta yöllä 23.2.2015 Zabulin läänissä Däeshiksi esittäytynyt, vierasta kieltä puhunut joukkio sieppasi kokonaisen bussillisen, 31 Ghaznin hazaraa. Tämä lamaannutti matkustajaliikennettä niin, että bussilippujen hinnat putosivat puoleen tai jopa kolmannekseen. Taliban tuomitsi sieppauksen ja lupasi auttaa siepattujen vapauttamisessa. Siepatuista 19 vapautettiinkin vankien vaihdossa 11.5. Jaghorin alueella.¹¹⁷ Huhtikuussa 4–5 ostosmatkalta palannutta hazaraa pysäytettiin ja mestattiin läheisessä Malestanin kunnassa, mistä epäiltiin jälleen Däeshia.¹¹⁸

Sieppausmurhia tapahtui myös Saripolin läänissä huhtikuussa, jolloin murhattiin yhdeksän hazaramiestä ja vangittiin kahden viikon ajaksi 11 hazaramiestä; heinäkuussa murhattiin 14 bussilla matkustanutta hazaraa.¹¹⁹

Elokuussa Jaghorissa jälleen murhattiin neljä ja siepattiin 12 hazaraa bussimatkallaan Ghazniin, mutta samoihin aikoihin vapautettiin 17 muutamaksi päiväksi Jaghorin ja Qarabaghin alueilta siepattua bussimatkustajaa.¹²⁰ Koska osa siepatuista hazaroista oli yhä kadoksissa, hazarat sieppasivat kostoksi pataaneja, mutta sopimuksen toivossa vapauttivat nämä marraskuussa; seuraavana päivänä Zabulin läänistä löytyi kuitenkin kahden elokuussa siepatun jaghorilaisperheen – kaksi miestä, kaksi naista ja tyttö – sekä kahden myöhemmin siepatun hazaramiehen ruumiit, joiden hautajaisista tuli hazaroiden suurmielenosoitus keskushallinnon

¹¹⁷ ”9 abducted civilians freed by kidnappers in Ghazni” (Khaama Press 15.3.2015, <http://www.khaama.com/9-civilians-freed-by-kidnappers-in-ghazni-3009/print/>; ”Protestors: we want immediate release of 31 abducted passengers” (Bokhdi News Agency 18.3.2015, <http://www.bokhdinews.af/english/internal/10283-Protestors-we-want-immediate-release-of-31-abducted-passengers>; ”Fearing ISIL, Afghanistan’s Shiites seek help from former foes” (The National 22.3.2015, <http://www.thenational.ae/world/central-asia/fearing-isil-afghanistans-shiites-look-for-help-from-former-foes>; ”Hazara Hostage Exchange Disputed In Afghanistan” (Gandhara RFE/RL 11.5.2015, <http://gandhara.rferl.org/articleprintview/27010279.html>

¹¹⁸ ”Five abducted Shiites beheaded in Afghanistan: officials” (AFP 17.4.2015, <http://reliefweb.int/report/afghanistan/five-abducted-shiites-beheaded-afghanistan-officials>); ”Mililitants behead 4 abducted civilians in Ghazni province” (Khaama Press 17.4.2015, <http://www.khaama.com/militants-behead-4-abducted-civilians-in-ghazni-province-1007>)

¹¹⁹ ”Afghan Killings Highlight Risks to Ethnic Hazaras”

¹²⁰ ”Gunmen kidnap 12 minority Hazaras in east Afghanistan” (Reuters 12.8.2015, <http://www.reuters.com/article/2015/08/12/us-afghanistan-kidnapping-idUSKCN0QH14W20150812>); (Tolo 15.8.2015, <http://www.tolonews.com/en/afghanistan/20907-ghazni-hostages-released>) Tuore Lifos-kooste Kabul ja Ghaznin välisen matkustamisen vaihtoehtoista on Ruotsissa laadittu ”Fråga-svar - Afghanistan. Resväg mellan Kabul och Ghazni”, 3.9.2015, <http://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentAttachmentId=42459>

voimattomuutta vastaan; huhun mukaan Taliban olisi hazaroita hyvitteläkseen hirttäneet murhaajat, 7–8 Däeshin uzbekkitaistelijaa (kiitokseksi avustaan Taliban on saanut taistelijoilleen hoitoa Jaghorin sairaalassa).¹²¹ Muutamaa päivää myöhemmin Taliban ilmoitti saaneensa ulkomaalaisista taistelijoilta seitsemän panttivankia, joiden arveltiin kuuluneen keväällä siepattuihin bussimatkustajiin, ja jotka Taliban ilmeisesti aikoi vapauttaa;¹²² toisen uutisen mukaan vapautettuja oli kahdeksan ja heidät vapautti Afganistanin turvallisuuspalvelu.¹²³

Mahdollisia vaikutuksia maastamuuttoon

Nähtäväksi jää, pystyvätkö Afganistanin hallitus ja Ghaznin paikallishallinto – mahdollisesti sovussa Talibanin uuden johdon ja Ghaznin pataaniheimojen kanssa – palauttamaan maantieverkoston ja etenkin Kandaharin-Kabulin kehätien (joka on ollut syksyllä ajoittain useampia päiviä katkaistuna)¹²⁴ turvallisuuden. Sitä odotellessa Däeshin toiminta ja huhujen paisuttama imago vaikeuttaa liikkumista esimerkiksi Jaghorista ulkomaailmaan. Samanaikaisesti kansainvälisten toimijoiden vetäytymisen aiheuttama työttömyys ja Euroopan pakolaiskriisi houkuttelevat afgaaneja pakenemaan alueilta, joilla sinänsä olisi yhä yhtä turvallista kuin aiemminkin. Iranissa oleskelevia afgaaneja, joiden parissa shiialaiset hazarat ovat perinteisesti yliedustettuina, houkuttelee Eurooppaan myös Syyrian sota. Iran nimittäin värvää afgaaneja Fatemiun-divisioonaan (lashkar, johon kuuluu yleensä 10–12.000 miestä) taistelemaan Assadin hallinnon puolesta Syyriassa. Sotilas saa kuukausipalkan lisäksi lupauksen oleskeluluvasta. Fatemiun-divisioona koostuu periaatteessa vain ulkomaalaisista vapaaehtoisista, mutta joukkoon on ilmoittautunut myös afgaaneiksi tekeytyneitä Iranin kansalaisia. Sen komentaja Reza Khavari kaatui lokakuussa.¹²⁵ Iran värvää myös vankilassa olevia afgaaneja.¹²⁶ Sotilaskarkurit ja mahdollisesti myös täysinpalvelleet afgaanit saattavat Iraniin saati Afganistaniin paluun sijasta suunnata Venäjälle tai Turkkiin ja muualle Eurooppaan. Toisaalta Iran saattaa myös lähettää hazarasotilaat takaisin Afganistaniin taistelemaan Däeshiä vastaan (Iranin tiedetään jo aseistaneen Talibania)¹²⁷, jolloin konflikti voi Afganistanissakin laajeta uskonsodaksi, jota se ei vielä ole.

¹²¹ "Beheaded bodies of Jaghori residents on way to Ghazni" (Pajhwok 9.11.2015, <http://www.pajhwok.com/en/2015/11/09/beheaded-bodies-jaghori-residents-way-ghazni>); "Taliban violence reaches new peak after Hazara murders" (The Observers 11.11.2015, <http://observers.france24.com/en/20151111-taliban-murder-women-children-hazara>); "Afghan President Urges Unity After Protest Over Beheadings Turns Violent" (Gandhara RFE/RL 11.11.2015, <http://gandhara.rferl.org/articleprintview/27358389.html>); "Afghanistan: Protesters, president in talks after civilians beheaded by Daesh" (Al Bawaba 12.11.2015, <http://www.albawaba.com/news/afghanistan-protesters-president-talks-after-civilians-beheaded-daesh-767314>). Uutisissa kerrottiin ristiriitaisesti siitä, oliko ruumiit löydetty 7.11. vai uhrit mestattu 8.11. ja oliko sieppaus tapahtunut kuukautta vai puoli vuotta aiemmin. Ville Similän artikkelissa "Vainottu vähemmistö pakenee Afganistanista" (HS 11.11.2015, <http://www.hs.fi/ulkomaat/a1447140754471>) annetaan ymmärtää Reutersin tietojen perusteella, että murhat olisivat tapahtuneet hiljattain ja uhreista kolme olisi ollut lapsia; "Afghan Killings Highlight Risks to Ethnic Hazaras" (Human Rights Watch 13.11.2015, http://www.ecoi.net/local_link/315034/439717_en.html) ajoitti murhat tapahtuneiksi vasta 9.11. ja sisällytti uhreihin kaksi tyttöä. HRW:n uutisartikkeli vihjaa murhiin syylliseksi Däeshin tukeman molla Abdulmanan Niazin, jonka vastuulla oli elokuun 1998 hazarajoukkomurha.

¹²² "Taliban receive seven hostages from foreign terrorists in Ghazni, report" (The Frontier Post 10.11.2015, <http://www.thefrontierpost.com/article/351243/taliban-receive-seven-hostages-from-foreign-terrorists-in-ghazni-report/>); Khaama Pressin välittämä uutinen mainitsee panttivangit nimeltä.

¹²³ "Afghan Spy Agency Frees Eight Kidnapped Hazaras" (RFE/RL 10.11.2015, http://www.ecoi.net/local_link/314740/439385_en.html)

¹²⁴ "Commuters in trouble as Taliban roadblock continues" (Pajhwok 14.10.2015, <http://www.pajhwok.com/en/2015/10/14/commuters-trouble-taliban-roadblock-continues>)

¹²⁵ Saeed Kamali Dehghan: "Afghan refugees in Iran being sent to fight and die for Assad in Syria" (The Guardian 5.11.2015, <http://www.theguardian.com/world/2015/nov/05/iran-recruits-afghan-refugees-fight-save-syrias-bashar-al-assad>)

¹²⁶ "Temarapport: Afghaneer i Iran" (Lifos 17.11.2015, <http://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=36228>), s. 19-20 lähteenään Syrian Human Rights Committee: "Foreign Militias in Syria: International Disregard and Sectarian Mobilisation" (21.4.2015, <http://www.shrc.org/en/?p=24862>)

¹²⁷ "Strange Bedfellows: Iran, Afghan Taliban Join Hands Against IS" (Gandhara RFE/RL 20.11.2015, <http://gandhara.rferl.org/content/afghanistan-taliban-iran-alliance-against-the-islamic-state/27373234.html>)